Parlament Europejski
2014-2019

Dokument z posiedzenia

A8-0153/2016

26.4.2016

SPRAWOZDANIE

w sprawie ubóstwa: perspektywa płci
(2015/2228(INI))

Komisja Praw Kobiet i Równouprawnienia

Sprawozdawczyni: Maria Arena

Sprawozdawczyni komisji opiniodawczej (*):
Lynn Boylan, Komisja Zatrudnienia i Spraw Socjalnych

(*) Zaangażowana komisja – art. 54 Regulaminu

SPIS TREŚCI

Strona

PROJEKT REZOLUCJI PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO 3

UZASADNIENIE 22

OPINIA KOMISJI ZATRUDNIENIE I SPRAW SOCJALNYCH(*) 24

OPINIA KULTURY I EDUKACJI 32

WYNIK GŁOSOWANIA KOŃCOWEGO W KOMISJI PRZEDMIOTOWO WŁAŚCIWEJ 39

GŁOSOWANIE KOŃCOWE W KOMISJI PRZEDMIOTOWO WŁAŚCIWEJ W FORMIE GŁOSOWANIA IMIENNEGO 40

(*) Zaangażowana komisja – art. 54 Regulaminu

PROJEKT REZOLUCJI PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO

w sprawie ubóstwa: perspektywa płci
(2015/2228(INI))

Parlament Europejski,

– uwzględniając art. 2 oraz art. 3 ust. 3 Traktatu o Unii Europejskiej,

– uwzględniając art. 8, 9, 151, 153 i 157 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,

– uwzględniając Kartę praw podstawowych Unii Europejskiej, w szczególności jej postanowienia dotyczące praw socjalnych oraz równości mężczyzn i kobiet,

– uwzględniając Konwencję ONZ z 1979 r. w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji kobiet (CEDAW),

– uwzględniając Konwencję Rady Europy o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej (konwencję stambulską),

– uwzględniając strategię „Europa 2020” na rzecz wzrostu w UE, a w szczególności jej cel zmniejszenia o 25% do 2020 r. liczby Europejczyków żyjących poniżej krajowej granicy ubóstwa i wyciągnięcia w ten sposób ponad 20 milionów osób z ubóstwa, a także uwzględniając potrzebę pełnego wykorzystywania systemów ubezpieczeń społecznych i systemów emerytalnych państw członkowskich, aby zapewnić odpowiednie wsparcie dochodów,

– uwzględniając pakiet Komisji z 2013 r. dotyczący inwestycji społecznych,

– uwzględniając społeczność na rzecz uwzględniania aspektu płci (European Community of Practice on Gender Mainstreaming – GenderCoP) w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, a w szczególności grupę roboczą GenderCop do spraw ubóstwa i włączenia społecznego,

– uwzględniając art. 7 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów dotyczących funduszy strukturalnych na lata 2014–2020,

– uwzględniając doroczną konwencję europejskiej platformy współpracy w zakresie walki z ubóstwem i wykluczeniem społecznym z 2014 r.,

– uwzględniając dyrektywę 2006/54/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 lipca 2006 r. w sprawie wprowadzenia w życie zasady równości szans oraz równego traktowania kobiet i mężczyzn w dziedzinie zatrudnienia i pracy (wersja przeredagowana),

– uwzględniając dyrektywę Rady 2010/18/UE z dnia 8 marca 2010 r. w sprawie wdrożenia zmienionego porozumienia ramowego dotyczącego urlopu rodzicielskiego, zawartego przez BUSINESSEUROPE, UEAPME, CEEP i ETUC oraz uchylającą dyrektywę 96/34/WE,

– uwzględniając plan działania Komisji z sierpnia 2015 r. dotyczący nowego początku, aby sprostać wyzwaniom równowagi między życiem zawodowym a prywatnym w pracujących rodzinach,

– uwzględniając dokument roboczy służb Komisji z dnia 3 grudnia 2015 r. zatytułowany „Strategic engagement for gender equality 2016–2019” [Strategiczne zaangażowanie na rzecz równouprawnienia płci w latach 2016–2019] (SWD(2015)0278),

– uwzględniając wyniki przeprowadzonego przez Agencję Praw Podstawowych Unii Europejskiej (FRA) badania dotyczącego lesbijek, gejów, osób biseksualnych i transpłciowych w Unii Europejskiej, opublikowanego dnia 17 maja 2013 r.,

– uwzględniając swoją rezolucję z dnia 13 października 2015 r. w sprawie kobiet i ubóstwa w Unii Europejskiej[1], a także rezolucję z dnia 3 lutego 2009 r. w sprawie niedyskryminacji ze względu na płeć i solidarności między pokoleniami[2],

– uwzględniając swoje stanowisko przyjęte w pierwszym czytaniu dnia 20 października 2010 r. w perspektywie przyjęcia dyrektywy 2011/.../UE Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającej dyrektywę w sprawie urlopu macierzyńskiego[3],

– uwzględniając swoją rezolucję z dnia 8 marca 2011 r. w sprawie ubóstwa kobiet w Unii Europejskiej[4],

– uwzględniając swoją rezolucję z dnia 5 kwietnia 2011 r. w sprawie priorytetów oraz zarysu ram nowej polityki UE w dziedzinie walki z przemocą wobec kobiet[5],

– uwzględniając swoją rezolucję z dnia 13 września 2011 r. w sprawie sytuacji kobiet w wieku przedemerytalnym[6],

– uwzględniając swoją rezolucję z dnia 25 października 2011 r. w sprawie sytuacji matek samotnie wychowujących dzieci[7],

– uwzględniając swoją rezolucję z dnia 20 kwietnia 2012 r. w sprawie kobiet i zmian klimatu[8],

– uwzględniając swoją rezolucję z dnia 24 maja 2012 r. w sprawie stosowania zasady równości wynagrodzeń dla kobiet i mężczyzn za taką samą pracę lub pracę o jednakowej wartości[9],

– uwzględniając swoją rezolucję z dnia 6 lutego 2013 r. w sprawie 57. sesji Komisji ds. Statusu Kobiet Organizacji Narodów Zjednoczonych: likwidacja wszelkich form

[1] Dz. U. C 233 E z 28.9.2006, s. 130.
[2] Dz. U. C 67 E z 18.3.2010, s. 31.
[3] Dz.U. C 70 E z 8.3.2012, s. 162.
[4] Dz.U. C 199 E z 7.7.2012, s. 77.
[5] Dz.U. C 296 E z 2.10.2012, s. 26.
[6] Dz.U. C 51 E z 22.2.2013, s. 9.
[7] Dz.U. C 131 E z 8.5.2013, s. 60.
[8] Dz.U. C 258 E z 7.9.2013, s. 91.
[9] Dz.U. C 264 E z 13.9.2013, s. 75.

przemocy wobec kobiet i dziewcząt i zapobieganie wszelkim jej formom[1],

– uwzględniając swoją rezolucję z dnia 12 marca 2013 r. w sprawie wpływu kryzysu gospodarczego na równouprawnienie kobiet i mężczyzn oraz na prawa kobiet[2],

– uwzględniając swoją rezolucję z dnia 10 marca 2015 r. w sprawie postępów w dążeniu do równości kobiet i mężczyzn w Unii Europejskiej – 2013 r.[3],

– uwzględniając swoją rezolucję z dnia 9 czerwca 2015 r. w sprawie strategii UE na rzecz równości kobiet i mężczyzn w okresie po 2015 r.[4],

– uwzględniając swoją rezolucję z dnia 8 października 2015 r. w sprawie stosowania dyrektywy 2006/54/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 lipca 2006 r. w sprawie wprowadzenia w życie zasady równości szans oraz równego traktowania kobiet i mężczyzn w dziedzinie zatrudnienia i pracy[5],

– uwzględniając swoją rezolucję z dnia 8 października 2015 r. w sprawie odnowienia planu działania UE w zakresie równości płci i wzmacniania pozycji kobiet w kontekście rozwoju[6],

– uwzględniając opublikowane w kwietniu 2014 r. badanie przeprowadzone na zlecenie Komisji „Single parents and employment in Europe” [Osoby samotnie wychowujące dzieci a zatrudnienie w Europie],

– uwzględniając sprawozdanie Komisji Zatrudnienia i Spraw Socjalnych w sprawie osiągnięcia celów dotyczących przeciwdziałania ubóstwu w świetle rosnących kosztów utrzymania dla gospodarstw domowych oraz towarzyszącą mu opinię Komisji Praw Kobiet i Równouprawnienia,

– uwzględniając art. 52 Regulaminu,

– uwzględniając sprawozdanie Komisji Praw Kobiet i Równouprawnienia oraz opinie Komisji Zatrudnienia i Spraw Socjalnych, jak również Komisji Kultury i Edukacji (A8-0153/2016),

A. mając na uwadze, że według najnowszych danych Eurostat liczba kobiet żyjących w ubóstwie jest nadal wyższa niż liczba mężczyzn w tej sytuacji, przy czym w ubóstwie żyje obecnie blisko 64,6 mln kobiet i 57,6 mln mężczyzn[7]; mając na uwadze, że z danych tych wynika, iż ubóstwo niesie inne skutki dla kobiet niż dla mężczyzn; mając na uwadze, że kobiety w UE-28 w 2014 r. były szczególnie zagrożone ubóstwem, przy czym odsetek kobiet zagrożonych ubóstwem wynosił 46,6% przed transferami socjalnymi i 17,7% po transferach socjalnych; mając na uwadze, że poziom ubóstwa wśród kobiet różni się znacznie w poszczególnych państwach członkowskich; mając na

[1] Dz. U. C 24 z 22.1.2016, s. 8.
[2] Teksty przyjęte, P7_TA(2013)0073.
[3] Teksty przyjęte, P8_TA(2015)0050.
[4] Teksty przyjęte, P8_TA(2015)0218.
[5] Teksty przyjęte, P8_TA(2015)0351.
[6] Teksty przyjęte, P8_TA(2015)0350.
[7] http://ec.europa.eu/eurostat/tgm/refreshTableAction.do?tab=table&plugin=1&pcode=t2020_50&language=fr

uwadze, że poziom ubóstwa wśród migrantek i kobiet z mniejszości etnicznych jest taki sam w całej UE niezależnie od specyfiki poszczególnych grup ryzyka, takich jak kobiety starsze, kobiety samotne samotne matki, lesbijki, kobiety biseksualne, kobiety transpłciowe i kobiety niepełnosprawne; mając na uwadze, że 38,9 % ogółu społeczeństwa i 48,6 % kobiet samotnych w UE-28 nie jest w stanie pokryć nieoczekiwanych wydatków; mając na uwadze, że Wysoki Komisarz Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka informuje, iż kobiety stanowią najuboższą część światowej populacji, a liczba kobiet, które mieszkają w warunkach ubóstwa na obszarach wiejskich, zwiększyła się od 1975 r. o 50%; mając na uwadze, że kobiety przepracowują dwie trzecie godzin roboczych na całym świecie i wytwarzają połowę światowej żywności, a jednak otrzymują jedynie 10% światowych dochodów i posiadają mniej niż 1% światowego majątku;

B. mając na uwadze, że równość płci na rynku pracy, osiągnięta dzięki zwiększeniu dobrobytu społeczno-ekonomicznego, przynosi korzyści nie tylko kobietom, ale całemu społeczeństwu; mając na uwadze, że cel, jakim jest zapewnienie równości kobiet i mężczyzn, sięga traktatu rzymskiego z 1957 r.;

C. mając na uwadze, że w konwencji Organizacji Narodów Zjednoczonych o prawach dziecka oraz w programie działań na rzecz zrównoważonego rozwoju do roku 2030 rządy zobowiązały się do zadbania o to, aby wszyscy chłopcy i dziewczęta ukończyli pełny cykl kształcenia podstawowego; mając na uwadze, że w maju 2015 r. przy okazji Światowego Dnia Kobiet Parlament zorganizował wydarzenie pt. „Wzmocnienie pozycji dziewcząt i kobiet dzięki edukacji”; mając na uwadze, że kształcenie, zarówno formalne jak i nieformalne, jest narzędziem umożliwiającym przezwyciężenie marginalizacji i różnorodnych form dyskryminacji, ponieważ stwarza warunki do dialogu, otwartości i zrozumienia między społecznościami, a także wzmacnia pozycję społeczności marginalizowanych;

D. mając na uwadze, że w czasach recesji gospodarczej osoby już i tak narażone na ryzyko życia w ubóstwie, będące w większości kobietami, znajdują się w trudnej sytuacji na rynku pracy i w zakresie zabezpieczenia społecznego, w szczególności osoby należące do grup dyskryminowanych z wielu względów jednocześnie; mając na uwadze, że według unijnego badania dotyczącego LGBT lesbijki, kobiety biseksualne i transpłciowe ze względu na swoją orientację seksualną lub tożsamość płciową są narażone na nieproporcjonalne ryzyko dyskryminacji w obszarze zatrudniania (19%), kształcenia (19%), warunków mieszkaniowych (13%), opieki zdrowotnej (10%) oraz dostępu do usług społecznych (8%); mając na uwadze, że prowadzi to do powstania nieproporcjonalnych zagrożeń dla ich dobrostanu gospodarczego i społecznego;

E. mając na uwadze, że polityki oszczędnościowe, których domaga się Komisja i które są prowadzone przez państwa członkowskie, w powiązaniu z kryzysem gospodarczym ostatnich lat, pogłębiły nierówności i dotknęły w szczególności kobiety, pogłębiając ich ubóstwo i coraz bardziej wykluczając je z rynku pracy; mając na uwadze, że ograniczone zostały publiczne sieci usług i infrastruktury na rzecz opieki nad dziećmi, osobami starszymi oraz chorymi, a także że dostępność tego rodzaju bezpłatnych usług publicznych wysokiej jakości obecnie jest ograniczona;

F. mając na uwadze, że rodziny monoparentalne są w większym stopniu zagrożone

ubóstwem lub wykluczeniem społecznym (49,8% w porównaniu do 25,2% dla przeciętnego gospodarstwa domowego z dziećmi na utrzymaniu, chociaż istnieją ogromne różnice między państwami członkowskimi)[1]; mając na uwadze, że według Eurostatu w 2014 r. kobiety stanowiły 56,6 % samotnych rodziców w Unii; mając na uwadze, że ubóstwo ma istotny wpływ na rozwój osobowy oraz na kształcenie dzieci i że jego skutki mogą być odczuwane przez całe życie; mając na uwadze pogłębienie się przepaści edukacyjnej pomiędzy dziećmi wywodzącymi się z różnych grup społeczno-ekonomicznych (w 11 państwach ze świadczonych usług edukacji przedszkolnej i opieki nad dziećmi w wieku 0–3 lat korzysta mniej niż 15% dzieci); mając na uwadze, że istnieje wysokie prawdopodobieństwo przeniesienia ubóstwa na kolejne pokolenia; mając na uwadze, że brak edukacji o odpowiedniej jakości jest czynnikiem znacząco zwiększającym ryzyko ubóstwa dzieci oraz ich wykluczenia społecznego, a ryzyko porzucenia szkoły znacząco potęgują liczne czynniki powiązane z życiem rodzinnym, takie jak brak jego stabilizacji, przemoc czy złe warunki mieszkaniowe;

G. mając na uwadze, że kobiety zamieszkujące obszary wiejskie są szczególnie dotknięte ubóstwem; mając na uwadze, że wiele kobiet zamieszkujących obszary wiejskie nie jest nawet zarejestrowanych na rynku pracy ani zarejestrowanych jako osoby bezrobotne; mając na uwadze, że stopa bezrobocia wśród kobiet na obszarach wiejskich jest niezwykle wysoka, a kobiety zatrudnione otrzymują bardzo niskie wynagrodzenia; mając na uwadze, że kobiety na obszarach wiejskich mają ograniczony dostęp do edukacji, wczesnego wykrywania chorób nowotworowych oraz, ogólnie, do opieki zdrowotnej;

H. mając na uwadze, że zagrożenie ubóstwem powoduje wykluczenie społeczne i brak udziału w życiu społecznym, jeżeli chodzi o dostęp do kształcenia, wymiaru sprawiedliwości, kształcenia ustawicznego, podstawowej opieki zdrowotnej, godziwych warunków mieszkaniowych, wyżywienia, wody i energii, dostęp do kultury i informacji oraz udział w nich, a także dostęp do sportu i transportu publicznego; mając na uwadze, że inwestowanie w politykę na rzecz wsparcia kobiet przyczynia się także do poprawy warunków życia ich rodzin, w szczególności dzieci;

I. mając na uwadze, że jedynie 11% matek w Europie chce być zatrudnionych w pełnym wymiarze czasu pracy, a 63% europejskich kobiet chciałoby mieć możliwość elastycznego kształtowania czasu pracy, aby dostosować się do obowiązków rodzinnych[2];

J. mając na uwadze, że zróżnicowanie wynagrodzenia ze względu na płeć wynosi 16,3% oraz że nietypowe i niepewne formy umów o pracę (umowy zerogodzinowe, praca tymczasowa, przejściowe formy zatrudnienia, niepełny wymiar czasu pracy) także dotyczą kobiet w większym stopniu niż mężczyzn; mając na uwadze, że umowy niegwarantujące pewności zatrudnienia w większym stopniu narażają kobiety na ubóstwo i prowadzą do powstania kategorii „ubogich pracujących”;

K. mając na uwadze, że bardzo często kobiety, które chcą rozpocząć działalność, mają utrudniony dostęp do kredytów, ponieważ tradycyjni pośrednicy finansowi niechętnie im ich udzielają, uważając, że kobiety przedsiębiorcy są bardziej narażone na ryzyko i

[1] Save the Children, „Child poverty and social exclusion in Europe”, Bruksela, 2014 r., s. 14.
[2] Wyniki badania poświęconego matkom w Europie za rok 2011, Światowy Ruch Matek – Europa.

mniej nastawione na rozwój firmy oraz na dochodowe inwestycje;

L. mając na uwadze, że kobiety pracują często jako pracownice domowe, które w wielu przypadkach są zatrudniane z pominięciem krajowego prawa pracy; mając na uwadze, że w szczególności kobiety nieposiadające odpowiednich dokumentów są narażone na ryzyko pracy przymusowej i wykorzystania w tym obszarze;

M. mając na uwadze, że kobiety częściej niż mężczyźni są odpowiedzialne za opiekę nad osobami starszymi, chorymi lub zależnymi członkami rodzin oraz nad dziećmi, częściej przerywają karierę, co powoduje ich mniejszy udział i dłuższe okresy braku aktywności na rynku pracy; mając na uwadze, że ryzyko ubóstwa zostaje ograniczone dzięki zapewnieniu wysokiej jakości usług i przystępnych cenowo placówek opieki nad dziećmi i edukacji dzieci lub opieki nad innymi osobami niesamodzielnymi, takimi jak osoby starsze; mając na uwadze, że niewiele państw członkowskich osiągnęło lub przekroczyło cele barcelońskie, których należy postrzegać jako warunku niezbędnego dla zapewnienia równego podziału obowiązków między opiekunami;

N. mając uwadze, że zajęcie się sytuacją dziewcząt i młodych kobiet zagrożonych wykluczeniem społecznym i ubóstwem ma kluczowe znaczenie dla rozwiązania problemu feminizacji ubóstwa, biorąc pod uwagę międzypokoleniowy wymiar ubóstwa;

O. mając na uwadze, że w całej UE-27 34% samotnych matek w wieku produkcyjnym jest zagrożonych ubóstwem wobec 17% w przypadku innych rodzin w wieku produkcyjnym z dziećmi;

P. mając na uwadze, że rozbieżności w uprawnieniach emerytalnych osiągają średnio 39% w wyniku braku równowagi spowodowanego utrzymującą się nierównością w wynagrodzeniach i dostępie do zatrudnienia, dyskryminacją oraz dysproporcjami płacowymi między kobietami i mężczyznami na rynku pracy; mając na uwadze, że te różnice w wysokości emerytur stanowią przeszkodę dla niezależności ekonomicznej kobiet i są jednym z powodów, dla których kobiety na starość znajdują się poniżej progu ubóstwa; mając na uwadze, że konieczne jest podjęcie działań, które umożliwią zapewnienie kobietom równego dostępu do godziwych programów emerytalnych; mając na uwadze, że różnice w świadczeniach emerytalnych zmniejszyły się od 2006 r. do 2012 r. w państwach członkowskich, w których wdrożono dyrektywę 2006/54/WE[1];

Q. mając na uwadze, że wzrost ryzyka ubóstwa jest blisko związany z cięciami budżetowymi dotykającymi systemy edukacji, zabezpieczenia społecznego i usług w zakresie opieki; mając na uwadze, że kobiety i dzieci w większym zakresie dotknął kryzys i środki oszczędnościowe, które zostały przyjęte w wielu państwach europejskich;

R. mając na uwadze, że kobiety są kluczową siłą napędzającą rozwój gospodarczy i społeczny, a dobra edukacja jest jedną z najbardziej skutecznych dostępnych strategii przyczyniających się do powodzenia na rynku pracy i wychodzenia z cyklu ubóstwa; mając na uwadze, że znaczne obciążenie finansowe związane z płatną edukacją, w tym powiązane koszty bezpośrednie i pośrednie, stanowi poważną przeszkodę dla osób żyjących w ubóstwie, by uzyskać lepsze kwalifikacje; mając na uwadze, że dziewczęta

[1] http:\\www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2015/547546/EPRS_STU(2015)547546_EN.pdf, pg.11

osiągają lepsze niż chłopcy wyniki w szkole, ale często napotykają większe trudności lub nie mają możliwości przełożenia tych sukcesów edukacyjnych na osiągnięcia zawodowe ze względu na presję wywieraną przez rodzinę i inne naciski;

S. mając na uwadze, że nękanie ma ogromny wpływ na wyniki nauczania oraz że jego konsekwencje psychologiczne i wpływ na wyniki różnią się w przypadku chłopców i dziewcząt;

T. mając na uwadze, że stereotypy powszechnie przekazywane w społeczeństwie mają swoje korzenie w patriarchacie i pozostawiają kobietę w podporządkowanej roli w społeczeństwie, przyczyniając się do „feminizacji ubóstwa”; mając na uwadze, że stereotypy te są kształtowane w dzieciństwie i znajdują odzwierciedlenie w wyborze kształcenia i szkoleń aż do wejścia na rynek pracy; mając na uwadze, że kobiety zbyt często zamykane są w rolach typowo kobiecych, za które nadal nie są odpowiednio wynagradzane finansowo oraz są niedostatecznie reprezentowane w dziedzinach takich jak matematyka, nauka, przedsiębiorczość, ICT, inżynieria, a także na stanowiskach kierowniczych; mając na uwadze, że stereotypy te w połączeniu z normatywną rolą sektorów zdominowanych przez mężczyzn w odniesieniu do ustalania płac prowadzą do dyskryminacji pod względem wynagrodzeń;

U. mając na uwadze, że w charakterystyce koncepcji „gospodarstwa domowego” występują braki z punktu widzenia gromadzenia danych, ponieważ zakłada ona, że wszyscy członkowie gospodarstwa domowego zarabiają tak samo i równomiernie rozdzielają zasoby; mając na uwadze, że rzadko nierówności w dochodach są postrzegane w perspektywie wykraczającej poza „gospodarstwo domowe”; mając na uwadze, że koncepcja „gospodarstwa domowego” nie pozwala na uwzględnianie sytuacji kobiet pod względem dochodu i obowiązków podatkowych w procesie opracowywania polityki;

V. mając na uwadze, że strategia „Europa 2020”, której celem jest uczynienie z Unii inteligentnej gospodarki o trwałym wzroście gospodarczym, sprzyjającej włączeniu społecznemu, przewiduje ambitne cele, takie jak poziom zatrudnienia rzędu 75% oraz ograniczenie o co najmniej 20 milionów do 2020 r. liczby osób dotkniętych lub zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym; mając na uwadze, że cele strategii przewidują obniżenie wskaźnika przedwczesnego przerywania nauki do poziomu poniżej 10 %;

W. mając na uwadze, że jednym z celów strategii „Europa 2020” jest zadbanie o to, aby 40% osób w wieku 30–34 lat otrzymało wyższe wykształcenie w porównaniu z obecnym średnim poziomem 37,9%; mając na uwadze, że średni poziom w przypadku kobiet przekroczył 42,3% w porównaniu 33,6% wśród mężczyzn;

X. mając na uwadze, że osiągnięcie celu strategii „Europa 2020” dotyczącego przeciwdziałania ubóstwu, jako jednego z pięciu wymiernych celów, wymaga znaczącego nowego impulsu politycznego; mając na uwadze, że cele te nie zostaną osiągnięte dopóty, dopóki w polityce przeciwdziałania ubóstwu nie nada się aspektowi płci istotnego znaczenia oraz dopóki nie zostaną przyjęte krajowe strategie polityczne na rzecz ochrony kobiet, w szczególności przed zagrożeniem ubóstwem;

Y. mając na uwadze, że ubóstwo i wykluczenie społeczne oraz zależność ekonomiczna

kobiet mogą czynnikiem potęgującym przemoc w przypadku kobiet będących ofiarami przemocy, a z drugiej strony mając na uwadze, że przemoc wpływa na zdrowie kobiet i często prowadzi do utraty pracy, bezdomności, wykluczenia społecznego i ubóstwa; mając na uwadze, że wiąże się to z wyjątkowym narażeniem na handel ludźmi i wykorzystanie seksualne; mając ponadto na uwadze, że wiele kobiet, które doświadczają takiej przemocy, nadal mieszka ze swoim prześladowcą, gdyż są od niego zależne ekonomicznie;

Z. mając na uwadze, że zasada równouprawnienia płci zapewnia narzędzie do walki z ubóstwem kobiet, gdyż ma pozytywny wpływ na wydajność i wzrost gospodarczy oraz prowadzi do większego udziału kobiet w rynku pracy, co z kolei przynosi wielorakie korzyści społeczne i gospodarcze;

Ubóstwo i równowaga między życiem zawodowym a prywatnym

1. podkreśla zasadniczą rolę wysokiej jakości usług publicznych w zwalczaniu ubóstwa, zwłaszcza ubóstwa kobiet, ponieważ kobiety są od takich usług w większym stopniu zależne;

2. uważa, że należy zachęcać i włączać mężczyzn do propagowania równości płci we wszystkich dziedzinach i na wszystkich poziomach rynku pracy;

3. uważa, że państwa członkowskie powinny w sposób priorytetowy potraktować kwestię godzenia ze sobą życia prywatnego i zawodowego poprzez wprowadzenie warunków pracy przyjaznych dla rodziny, takich jak elastyczny czas pracy i możliwość telepracy; zauważa, że brak wysokiej jakości i bezpłatnych usług w zakresie opieki, zarówno nad dziećmi, jak i osobami zależnymi lub starszymi, a w szczególności brak żłobków, przedszkoli i placówek opieki długoterminowej przyczynia się do wykluczenia społecznego, różnic między mężczyznami a kobietami, jeżeli chodzi o dostęp do zatrudnienia, wysokość wynagrodzenia i emerytury; podkreśla, że równy dostęp do bezpłatnych placówek przedszkolnych wysokiej jakości oraz do przystępnej cenowo opieki, do kształcenia formalnego, nieformalnego i pozaformalnego oraz do usług wsparcia dla rodziny ma podstawowe znaczenie dla zachęcania kobiet do wchodzenia na rynek pracy i pozostawania na nim, zapewnienia równych szans i przerwania cyklu ubóstwa, a także pomaga kobietom zdobyć niezależność oraz kwalifikacje przydatne w zapewnieniu sobie miejsca pracy;

4. wyraża głębokie ubolewanie z powodu polityk oszczędnościowych realizowanych przez UE, które w połączeniu z kryzysem gospodarczym przyczyniają się do zwiększenia poziomu ubóstwa, w szczególności wśród kobiet;

5. wzywa państwa członkowskie i Komisję do rozwinięcia i wykorzystania dostępnych instrumentów politycznych i finansowych, w tym pakietu dotyczącego inwestycji społecznych, aby osiągnąć cele barcelońskie; wzywa w tym kontekście do optymalnego wykorzystania Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), do priorytetowego potraktowania tworzenia publicznej i prywatnej infrastruktury opieki nad dziećmi i innymi osobami niesamodzielnymi oraz wsparcia w tym zakresie w ramach korzystania z inwestycji społecznych i stosowania rozporządzenia w sprawie Europejskiego Funduszu na rzecz Inwestycji Strategicznych (EFIS) oraz do korzystania z mechanizmu elastyczności wprowadzonego w ramach

paktu stabilności i wzrostu dla projektów finansowania wczesnej edukacji i opieki nad dziećmi; proponuje, by Komisja przydzieliła określone zasoby w ramach mechanizmu współfinansowania, w celu promowania środków zachęcających dla określonych terytoriów, gdzie brakuje struktur wczesnej edukacji i opieki nad dziećmi i gdzie poziom zatrudnienia kobiet jest wyjątkowo niski;

6. wzywa państwa członkowskie do wdrożenia polityki zmierzającej do obrony, umacniania i wspierania bezpłatnych usług publicznych wysokiej jakości, w szczególności w dziedzinie opieki zdrowotnej, edukacji, zabezpieczenia społecznego oraz wymiaru sprawiedliwości; podkreśla, iż kluczowe jest, by służby publiczne posiadały niezbędne zasoby finansowe i ludzkie do osiągnięcia wyznaczonych im celów;

7. wzywa Komisję Europejską i państwa członkowskie do podjęcia niezbędnych działań w celu wspierania możliwości godzenia pracy z życiem prywatnym, tak by umożliwić kobietom, w szczególności tym najbardziej zagrożonym ubóstwem, kontynuowanie kariery zawodowej w pełnym wymiarze godzin lub, jeżeli wolą, w niepełnym wymiarze godzin i w ramach elastycznej organizacji pracy;

8. wzywa Komisję do zainicjowania, w bliskiej współpracy z państwami członkowskimi, kompletnych i globalnych inicjatyw ustawodawczych w celu wyjścia naprzeciw potrzebom matek i ojców w zakresie różnych rodzajów urlopu: macierzyńskiego, ojcowskiego, rodzicielskiego i opiekuńczego, w szczególności po to, by pomóc mężczyznom w aktywnym pełnieniu roli ojców, umożliwiając sprawiedliwszy podział obowiązków w rodzinie, a w konsekwencji oferując kobietom możliwość równoprawnego udziału w rynku pracy, który z kolei wzmocni ich niezależność ekonomiczną; zwraca uwagę, że niektóre państwa członkowskie przyjęły już przepisy prawne w tej kwestii, które wykraczają poza zakres przepisów prawnych UE; wzywa państwa członkowskie do rozważenia przyjęcia przepisów chroniących prawa macierzyńskie, ojcowskie i rodzicielskie lub prowadzących do ich zwiększenia; podkreśla, że w 2010 r. jedynie 2,7% osób korzystających z prawa do urlopu rodzicielskiego stanowili mężczyźni, co podkreśla potrzebę podjęcia konkretnych działań mających na celu zapewnienie indywidualnych i niezbywalnych praw do urlopu rodzicielskiego w jak największym zakresie;

9. ponownie wyraża swoje rozczarowanie w związku z wycofaniem dyrektywy w sprawie urlopu macierzyńskiego po wielu latach wysiłków zmierzających do przełamania impasu w tej sprawie, a tym samym zagwarantowania obywatelom Unii Europejskiej lepszej ochrony; apeluje do Komisji o przedłożenie nowego wniosku i uszanowanie stanowiska Parlamentu dotyczącego zwiększenia obecnego minimalnego gwarantowanego wymiaru pełnopłatnego urlopu macierzyńskiego z 14 do 20 tygodni oraz zagwarantowanego ustawowo prawa do płatnego urlopu ojcowskiego; uważa, że należy przyjąć we wszystkich państwach członkowskich konkretne środki mające na celu lepsze godzenie życia rodzinnego i zawodowego kobiet; apeluje do Komisji o uwzględnienie celów zapewnienia bardziej wyrazistego wymiaru społecznego i równości płci w miejscu pracy w europejskim semestrze;

10. z zadowoleniem przyjmuje wniosek dotyczący wprowadzenia urlopu opiekuńczego, jak przewidziano w planie działania Komisji dotyczącym nowego początku, aby sprostać

wyzwaniom związanym z zachowaniem równowagi między życiem zawodowym a prywatnym w pracujących rodzinach;

11. nawołuje do dążenia w kierunku indywidualizacji praw w zakresie polityki sprawiedliwości społecznej;

Ubóstwo a praca

12. wzywa Komisję i państwa członkowskie do wdrożenia polityk na rzecz promowania zatrudnienia kobiet i włączenia na rynek pracy grup kobiet społecznie zmarginalizowanych, w świetle celów strategii „Europa 2020", tak by wzmocnić i udoskonalić edukację oraz zainwestować w większej mierze w szkolenia i kampanie informacyjne, dbając o to, by kwalifikacje decydowały w konsekwencji o włączeniu kobiet na rynek pracy, ze szczególnym uwzględnieniem uczenia się przez całe życie, jako że zapewnia ono kobietom umiejętności niezbędne w celu uzyskania dostępu do miejsc pracy wysokiej jakości, a także dostarcza kobietom możliwości przekwalifikowania się na stale zmieniającym się rynku pracy; apeluje o intensywniejsze promowanie przedmiotów dotyczących nauk ścisłych, technologii, inżynierii i matematyki wśród młodych dziewcząt, aby zaradzić istniejącym stereotypom dotyczącym kształcenia oraz zwalczać długoterminowe różnice pod względem zatrudniania i płac; apeluje o rozwój wysokiej jakości publicznych placówek opieki przystępnych cenowo, wprowadzenie elastycznych, ale pewnych ustaleń dotyczących godzin pracy, korzystnych zarówno dla kobiet, jak i dla mężczyzn, a także o środki zwalczania segregacji zawodowej i sektorowej mężczyzn i kobiet, w tym w świecie przedsiębiorczości i na kierowniczych stanowiskach;

13. podkreśla, ze dostęp do kredytów, usług finansowych i poradnictwa ma kluczowe znaczenie dla wzmacniania pozycji kobiet zagrożonych wykluczeniem społecznym w obszarze przedsiębiorczości oraz zwiększania ich reprezentacji w tym sektorze; wzywa Komisję i państwa członkowskie do przyjęcia skutecznych środków w celu ułatwiania dostępu do finansowania kobietom, które chcą rozpocząć własną działalność lub projekty inwestycyjne, a także do promowania kobiecej przedsiębiorczości, ponieważ przyczynia się do ogólnego rozwoju gospodarczego i społecznego, do ułatwienia dostępu do kredytu, również za pośrednictwem instrumentów mikrokredytowych, w szczególności w odniesieniu do szczególnie narażonych kobiet doświadczających dyskryminacji z wielu przyczyn jednocześnie, a także do opracowania i promowania programów samozatrudnienia w taki sposób, by uniknąć niepewności tej formy zatrudnienia; podkreśla w tym kontekście znaczenie wymiany i promocji najlepszych praktyk, opieki mentorskiej, wzorców ról kobiet oraz innego rodzaju wsparcia dla bezrobotnych kobiet;

14. podkreśla zasadnicze znaczenie: reformy polityk makroekonomicznych, społecznych oraz dotyczących rynku pracy poprzez ich dostosowanie do strategii politycznych na rzecz równouprawnienia płci w celu zapewnienia sprawiedliwego traktowania kobiet pod względem gospodarczym i społecznym, ponownego rozważenia metod określania wskaźnika ubóstwa oraz rozwoju strategii promujących sprawiedliwy podział dochodów, zagwarantowania minimalnego wynagrodzenia oraz godziwych zarobków i emerytury, a także tworzenia więcej wysokiej jakości miejsc pracy z przysługującymi prawami dla kobiet, jak również umożliwienia kobietom i dziewczętom korzystania z

wysokiej jakości usług publicznych, w tym na rzecz zmniejszenia nierówności w traktowaniu mężczyzn i kobiet w odniesieniu do doskonalenia usług opieki społecznej;

15. zauważa, że kobiety są częściej zatrudniane na niepewnych i nisko płatnych stanowiskach oraz na podstawie niestandardowych umów o pracę; zauważa, że innym aspektem niepewności zatrudnienia jest skala wymuszonej pracy w niepełnym wymiarze godzin, która wzrosła z 16,7% do 19,6% całkowitego zatrudnienia i przyczynia się do zagrożenia ubóstwem; wzywa państwa członkowskie do wzmożenia wysiłków w zwalczaniu pracy niedeklarowanej, niepewnych stanowisk pracy oraz nadużywania nietypowych form umów o pracę, w tym umów zerogodzinowych w niektórych państwach członkowskich; podkreśla częste występowanie zjawiska pracy nierejestrowanej wykonywanej przez kobiety, co negatywnie rzutuje na wynagrodzenia, zabezpieczenie społeczne i ochronę kobiet oraz niekorzystnie wpływa na poziom PKB w UE; apeluje do państw członkowskich, aby rozważyły możliwość wdrożenia zaleceń Międzynarodowej Organizacji Pracy (MOP) zmierzających do ograniczenia skali niepewnych form zatrudnienia[1], takich jak analiza i ograniczenia okoliczności, w których można stosować umowy o niepewnym charakterze, oraz skrócenie okresu, w którym pracownicy mogą być zatrudnieni na podstawie kolejnych umów tego rodzaju i po upływie którego powinni oni otrzymać umowę na czas nieokreślony;

16. wzywa państwa członkowskie do nadzoru nad prawami kobiet pracowników, które coraz częściej stanowią tanią siłę roboczą i są ofiarami dyskryminacji;

17. podkreśla, że istnieją nowe kategorie ubogich kobiet, do których należą młode przedstawicielki wolnych zawodów, przede wszystkim w tych państwach członkowskich, których polityka podatkowa nie uwzględnia trudności napotykanych przez te kategorie, skazując szeroką rzeszę młodych absolwentek na niepewne życie zawodowe i na dochód, który rzadko przekracza próg ubóstwa (nowi ubodzy);

18. ponawia swój apel do Komisji o dokonanie przeglądu istniejących przepisów, aby zlikwidować różnice w wynagrodzeniach ze względu na płeć i ograniczyć różnice emeryturach mężczyzn i kobiet; zwraca uwagę, że środki służące poprawie przejrzystości wynagrodzeń są kluczowe dla zlikwidowania zróżnicowania w wynagrodzeniach ze względu na płeć i apeluje do państw członkowskich o wdrożenie zalecenia Komisji z dnia 7 marca 2014 r. w sprawie wzmocnienia zasady równości wynagrodzeń dla kobiet i mężczyzn dzięki przejrzystości, w tym odwrócenia ciężaru dowodu w przypadku skarg na dyskryminację w miejscu pracy;

19. wzywa Komisję do przeanalizowania, w jaki sposób procedury związane z oficjalnym uznawaniem zmiany płci lub brak takich procedur wpływają na pozycję osób transpłciowych na rynku pracy, a w szczególności na dostęp do zatrudnienia, poziom wynagrodzenia, rozwój kariery i uposażenie emerytalne;

20. uważa, że pilną kwestią jest opracowanie na szczeblu UE definicji pracy o równej wartości – przy uwzględnieniu orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości UE – w celu zadbania o to, by takie czynniki jak warunki pracy, odpowiedzialność powierzana pracownikom oraz wymogi fizyczne lub psychiczne w danej pracy były wzięte pod

[1] Międzynarodowa Organizacja Pracy, Policies and regulations to combat precarious employment (Polityka i regulacje służące zwalczaniu niepewnych form zatrudnienia), 2011.

uwagę; uważa, że pilną kwestią jest rozwiązanie problemu równego wynagrodzenia za „pracę o równej wartości” w poszczególnych sektorach, tak aby można było zastosować szerszą interpretację w celu objęcia nią różnic w wynagrodzeniu za pracę, które początkowo mogą wydawać się nieporównywalne, na przykład porównanie sektora opieki pielęgniarskiej z sektorem wytwórczym;

21. zauważa z zaniepokojeniem, że kobiety otrzymują często emerytury w niewielkim stopniu przekraczające wysokość minimum socjalnego, z różnych przyczyn, takich jak przerywanie lub zaprzestanie aktywności zawodowej w celu poświęcenia się rodzinie, przewaga umów o pracę w niepełnym wymiarze godzin w ciągu całego życia zawodowego lub praca w przedsiębiorstwie współmałżonka, szczególnie w sektorach handlu i rolnictwa, bez wynagrodzenia i zabezpieczenia społecznego;

22. z zadowoleniem przyjmuje fakt, że Komisja uznaje kwestię „równego wynagrodzenia za pracę o równej wartości” za jeden z kluczowych obszarów działania w swojej nowej strategii na rzecz równouprawnienia płci; ubolewa jednak, że Komisja opublikowała jedynie dokument roboczy służb Komisji, obniżając w ten sposób wagę swojej strategii na rzecz równouprawnienia płci do rangi dokumentu wewnętrznego; w związku z tym apeluje do Komisji o przyjęcie komunikatu zatytułowanego „Nowa strategia na rzecz równouprawnienia płci i praw kobiet po 2015 r.”, aby przewidywane cele i polityki mogły zostać skutecznie wdrożone;

23. zwraca się do państw członkowskich o zagwarantowanie, by każda osoba, która zawiesiła na jakiś czas swoją działalność zawodową, żeby poświęcić się wychowywaniu dzieci lub opiece nad osobami starszymi, mogła wrócić na rynek pracy lub wrócić na swoje dawne stanowisko oraz zachować prawo do awansu zawodowego;

24. wzywa Komisję do przeprowadzenia oceny wpływu dotyczącej polityki dochodu minimalnego w UE i do rozważenia kolejnych kroków, które uwzględnią sytuację gospodarczą i społeczną każdego państwa członkowskiego, oraz oceny dotyczącej tego, czy ta polityka umożliwia gospodarstwom domowym zaspokojenie podstawowych indywidualnych potrzeb; zachęca Komisję do dokonania na tej podstawie oceny sposobu i środków zapewniania odpowiedniego minimalnego dochodu powyżej progu ubóstwa wynoszącego 60% krajowej mediany dochodu we wszystkich państwach członkowskich, zgodnie krajową praktyką i tradycją, przy jednoczesnym poszanowaniu ich indywidualnej charakterystyki w celu wsparcia konwergencji społecznej w całej UE; ponownie wzywa państwa członkowskie do wprowadzenia minimalnej emerytury krajowej, której wysokość nie może być niższa niż próg zagrożenia ubóstwem;

25. zauważa, że emerytowane kobiety stanowią grupę znajdującą się w najtrudniejszej sytuacji i często żyją one w ubóstwie lub są nim zagrożone; apeluje do państw członkowskich, aby potraktowały kwestię zmniejszenia różnic w emeryturach kobiet i mężczyzn jako cel gospodarczy; wzywa państwa członkowskie do zreformowania systemów emerytalnych, aby zapewnić wszystkim odpowiednie emerytury i zlikwidować różnice w emeryturach; uważa, że instrumenty umożliwiające rozwiązanie problemu różnic w emeryturach obejmują dostosowanie systemów emerytalnych zapewniające równość kobiet i mężczyzn, a także dostosowanie systemów edukacji, planowania kariery, urlopów rodzicielskich i innych usług wspierających rodzicielstwo; wzywa państwa członkowskie do rozważenia możliwości wprowadzenia wspólnych

uprawnień emerytalnych w przypadku rozwodu lub separacji, zgodnie z zasadą pomocniczości; zauważa, że pracownicze programy emerytalne są w coraz większej mierze zarządzane zgodnie z zasadami ubezpieczeń, co może być źródłem wielu luk w zakresie ochrony socjalnej[1], podkreśla, że Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej wyraźnie stwierdził, że pracownicze programy emerytalne należy uznawać za wynagrodzenie oraz że w związku z tym zasada równego traktowania ma zastosowanie również do tych programów;

Ubóstwo: zalecenia ogólne

26. podkreśla, że osoby żyjące w ubóstwie płacą często wyższy koszt jednostkowy w stosunku do grup bogatszych za te same towary i usługi niezbędne do przeżycia społecznego i ekonomicznego, w szczególności w sektorach telekomunikacji, energii i zaopatrzenia w wodę; wzywa państwa członkowskie do bliskiej współpracy z dostawcami i operatorami w zakresie rozwoju mechanizmów pomocy i mechanizmów taryf socjalnych na rzecz najuboższych, w szczególności w zakresie zaopatrzenia w wodę i energię w celu eliminacji ubóstwa energetycznego gospodarstw domowych;

27. wzywa Komisję Europejską do niezalecania zmian i cięć w administracji publicznej państw członkowskich oraz do niepromowania większej elastyczności zatrudnienia i prywatyzacji usług publicznych, jako że działania te bezsprzecznie doprowadziły do osłabienia praw socjalnych przysługujących pracownikom, wywierając największy wpływ na kobiety;

28. przypomina o roli, którą kształcenie odgrywa w zwalczaniu stereotypów związanych z płcią, we wzmocnieniu pozycji kobiet i dziewcząt w sferze społecznej, gospodarczej, kulturalnej i politycznej oraz w karierach naukowych, a także w przerwaniu cyklu ubóstwa dzięki włączaniu kobiet do sektorów, w których dotychczas są one niedostatecznie reprezentowane, takich jak nauki ścisłe, technologia, inżynieria i przedsiębiorczość, a także wzywa Komisję do włączenia celów dotyczących szkolenia zawodowego kobiet do zaleceń dla poszczególnych krajów; podkreśla znaczenie kształcenia pozaformalnego; wzywa państwa członkowskie do uwzględnienia inwestycji w kształcenie dziewcząt i kobiet z myślą o zwiększeniu ich potencjału jako integralnej części ich gospodarek, a także planów i programów odbudowy; zachęca państwa członkowskie do prowadzenia działań mających na celu zapewnienie wsparcia młodym kobietom w przechodzeniu z etapu kształcenia formalnego na rynek pracy; podkreśla, że wszystkie instytucje edukacyjne powinny podzielać wartości demokratyczne z myślą o propagowaniu tolerancji, aktywnego obywatelstwa, odpowiedzialności społecznej i poszanowaniu różnic związanych z płcią, przynależnością do mniejszości, grup etnicznych i religijnych; przypomina o znaczeniu sportu i wychowania fizycznego w kontekście przezwyciężania przesądów i stereotypów oraz o potencjalnej wartości sportu, który pomaga młodym ludziom znajdującym się w niekorzystnej sytuacji społecznej wejść na właściwą drogę;

29. wyraża zaniepokojenie, że kobiety mające dzieci są dyskryminowane w miejscu pracy ze względu na to, że są matkami, a nie dlatego, że wyniki ich pracy odbiegają od wyników osiąganych przez ich kolegów; apeluje do państw członkowskich o aktywne

[1] http://ec.europa.eu/justice/gender-equality/files/conference_sept_2011/dgjustice_oldagepensionspublication3march2011_en.pdf.

promowanie pozytywnego wizerunku matek jako pracowników oraz o zwalczanie zjawiska „penalizacji macierzyństwa”, którego istnienie potwierdzono w szeregu badań;

30. wzywa Komisję i państwa członkowskie do zadbania o to, aby fundusze strukturalne i inwestycyjne, w szczególności EFS oraz EFIS, były wykorzystywane do ulepszenia edukacji i szkoleń z myślą o poprawie dostępu do rynku pracy oraz zwalczaniu bezrobocia, ubóstwa i wykluczenia kobiet; podkreśla, że 20% środków EFS przeznaczanych na działania sprzyjające włączeniu społecznemu i projekty z zakresu innowacji społecznych mogłoby być wykorzystywanych w bardziej aktywny sposób do wspierania inicjatyw, takich jak lokalne przedsięwzięcia na małą skalę mające na celu wzmacnianie pozycji kobiet doświadczających ubóstwa i wykluczenia społecznego; wzywa państwa członkowskie do prowadzenia liczniejszych kampanii informacyjnych na temat możliwości udziału w projektach finansowanych przez UE;

31. wzywa do utworzenia mechanizmów finansowania, które będą motywować do osiągnięcia równej reprezentacji w dziedzinach, w których brak równowagi płci, i podkreśla potrzebę przedstawiania danych w rozbiciu na płeć, aby lepiej zrozumieć sytuację dziewcząt, chłopców, mężczyzn i kobiet, a dzięki temu móc skuteczniej reagować na przypadki nierówności; zwraca się do Komisji o przedstawienie danych, z podziałem na płeć i wiek, dotyczących udziału w programach europejskiej mobilności edukacyjnej, takich jak Erasmus+, Kreatywna Europa i Europa dla Obywateli;

32. przypomina w szczególności, że dzieci migrantów i uchodźców, zarówno chłopcy jak i dziewczynki, mają prawo się kształcić, co stanowi jeden z priorytetów europejskich społeczeństw; podkreśla w związku z tym, że w świetle utrzymującego się kryzysu migracyjnego należy pilnie podjąć środki w dziedzinie kształcenia migrantów zarówno na szczeblu UE, jak i na szczeblu krajowym; podkreśla, że edukacja stanowi klucz do integracji i szans na zatrudnienie oraz że niesprostanie temu wyzwaniu przez krajowe systemy oświaty może prowadzić do dalszej segregacji kulturowej i do pogłębienia się podziałów społecznych; przypomina, że kwestie biurokratyczno-administracyjne, związane z uznaniem statusu uchodźcy, nie mogą utrudniać dostępu do kształcenia o odpowiednim standardzie jakości, zarówno w obozach dla uchodźców, jak i w miastach przyjmujących;

33. podkreśla rolę, jaką w tym zakresie odgrywają stowarzyszenia wolontariuszy i trzeci sektor, oraz wzywa państwa członkowskie do wspierania ich działań; przypomina o szerokim udziale kobiet w sektorze wolontariatu, w tym między innymi w dziedzinie kształcenia, oraz we wspieraniu i zwiększaniu możliwości kształcenia np. dzieci uchodźców i dzieci potrzebujących;

34. podkreśla, że konsekwencje ubóstwa i wykluczenia społecznego dzieci mogą trwać przez ich całe życie i mogą prowadzić do międzypokoleniowego dziedziczenia ubóstwa; podkreśla, że we wszystkich państwach członkowskich narażenie na ubóstwo i wykluczenie społeczne wśród dzieci jest mocno powiązane z poziomem wykształcenia ich rodziców, a w szczególności matek, sytuacją rodziców na rynku pracy i ich sytuacją społeczną, a także formami wsparcia rodziny oferowanymi przez państwa członkowskie; zaleca państwom członkowskim zagwarantowanie wszystkim młodym dostępu do edukacji publicznej bezpłatnej i wysokiej jakości dla wszystkich grup wiekowych, w tym dla dzieci w wieku przedszkolnym; wskazuje na rolę doradztwa

oświatowego dla dzieci, umożliwiającego im pełne wykorzystanie własnego potencjału; podkreśla konieczność wsparcia, przez ukierunkowane programy, kontynuacji nauki przez nastoletnie matki, w przypadku których wczesne kończenie nauki jest pierwszym krokiem w kierunku ubóstwa; podkreśla potrzebę ustanowienia kompleksowego zestawu środków służących zapobieganiu ubóstwu dzieci i promowaniu dobrobytu dzieci w oparciu o trzy filary: mianowicie, dostęp do odpowiednich zasobów oraz godzenie życia zawodowego z rodzinnym; dostęp do usług wysokiej jakości; oraz uczestnictwo dzieci w podejmowaniu decyzji, które ich dotyczą, i w zajęciach kulturalnych, rekreacyjnych i sportowych; przypomina o potrzebie zapewnienia łatwego dostępu do informacji, które powinny być osiągalne na równorzędnych warunkach, zwłaszcza w obszarze zabezpieczenia społecznego, kształcenia dorosłych, opieki zdrowotnej oraz dostępnego wsparcia ekonomicznego;

35. podkreśla, że nieuznawanie przez wiele państw członkowskich rodzin LGBTI skutkuje niższymi dochodami i wyższymi kosztami dla osób LGBTI, co zwiększa ryzyko ubóstwa i wykluczenia społecznego; uważa, że prawodawstwo dotyczące równego traktowania jest kluczowym instrumentem zwalczania ubóstwa wynikającego z marginalizacji i dyskryminacji mniejszości seksualnych i płciowych; w związku z powyższym wzywa Radę do przyjęcia wniosku z 2008 r. dotyczącego dyrektywy w sprawie wprowadzenia w życie zasady równego traktowania osób bez względu na religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną; ponadto apeluje o wyraźne włączenie do każdej przyszłej przekształconej wersji dyrektyw dotyczących równouprawnienia płci zakazu dyskryminacji ze względu na tożsamość płciową; jest nadal zaniepokojony niskim poziomem znajomości praw oraz świadomości istnienia organów i organizacji oferujących wsparcie dla ofiar dyskryminacji; w związku z tym apeluje do Komisji o ścisłe monitorowanie skuteczności krajowych organów zajmujących się skargami oraz skuteczności procedur w tym zakresie;

36. wzywa Komisję do pełnego wdrożenia dyrektywy 2006/54/WE w sprawie wprowadzenia w życie zasady równości szans oraz równego traktowania kobiet i mężczyzn w dziedzinie zatrudnienia i pracy, oraz do dokonania przeglądu tej dyrektywy tak, aby zawrzeć w niej wymóg, zgodnie z którym przedsiębiorstwa będą musiały opracować środki lub plany dotyczące równości płci, w tym działania służące desegregacji, rozwojowi systemów płac i środków wspierających kariery zawodowe kobiet;

37. potwierdza znaczenie kształcenia w zakresie ekonomii i finansów w młodym wieku, które, jak udowodniono, ułatwia podejmowanie decyzji dotyczących ekonomii w późniejszym wieku, w tym w zakresie zarządzania kosztami i dochodami; zaleca wymianę najlepszych praktyk i promocję programów kształcenia skierowanych do kobiet i dziewcząt ze szczególnie narażonych grup społecznych i ze zmarginalizowanych społeczności zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym;

38. stwierdza, że brak dochodu zapewnianego przez partnera stanowi istotny czynnik, który może przyczyniać się do pułapki ubóstwa i wykluczenia społecznego kobiet; podkreśla często niepewną sytuację wdów i kobiet rozwiedzionych oraz samotnych matek, którym sąd przyznał opiekę nad dziećmi i dla których należy określić odpowiednie świadczenia alimentacyjne; stwierdza, że nieotrzymywanie alimentów może spowodować, że

samotne matki popadną w ubóstwo; podkreśla, że fakt narażenia kobiet rozwiedzionych na dyskryminację i ubóstwo jest dowodem na to, iż kobiety nie są jeszcze w pełni niezależne ekonomicznie, co wskazuje na potrzebę prowadzenia dalszych działań w obszarze rynku pracy oraz likwidacji zróżnicowania wynagrodzenia ze względu na płeć;

39. podkreśla, że polityki podatkowe obejmują aspekt płci; wzywa zatem Komisję do promowania najlepszych praktyk w zakresie polityki podatkowej uwzględniającej aspekt płci i promującej równouprawnienie płci, ze szczególnym uwzględnieniem polityki w zakresie opodatkowania dochodów gospodarstw domowych, która w niektórych przypadkach może obejmować osoby uzyskujące niższe dochody wyższymi stawkami podatkowymi, w tym w zakresie podatku VAT, również dzięki wprowadzeniu zredukowanej stawki VAT na artykuły pierwszej potrzeby dla kobiet, takie jak tampony higieniczne;

40. podkreśla, że gromadzenie danych dotyczących wydatków i dochodów gospodarstw domowych musi być uzupełniane zindywidualizowanymi danymi, aby uwzględniały nierówności w gospodarstwach domowych wynikające z płci;

41. podkreśla, że polityka makroekonomiczna musi być zgodna z polityką równości społecznej i musi wyraźnie uwzględniać problematykę płci; przypomina, że instytucje finansowe, takie jak EBC i krajowe banki centralne, muszą uwzględniać skutki społeczne, w tym wpływ na różnice w traktowaniu kobiet i mężczyzn, podczas kształtowania i ustanawiania makroekonomicznych polityk monetarnych lub polityk dotyczących usług finansowych;

42. ponownie wyraża poparcie dla inicjatywy sformułowania budżetu referencyjnego stanowiącego zestaw wytycznych i apeluje do Komisji o uwzględnienie w pracach nad tym budżetem kwestii uwarunkowanych płcią, w tym różnic w traktowaniu kobiet i mężczyzn występujących w gospodarstwach domowych;

43. potwierdza potrzebę prowadzenia badań dotyczących bezdomności kobiet oraz przyczyn tego zjawiska i czynników je wywołujących, ponieważ zjawisko to nie jest odpowiednio ujmowane w obecnych danych; zwraca uwagę, że czynniki uwarunkowane płcią, które należy wziąć pod uwagę, obejmują zależność ekonomiczną ze względu na płeć, zamieszkiwanie w lokalach tymczasowych oraz unikanie korzystania z usług opieki społecznej;

44. podkreśla, że przemoc skierowana przeciw kobietom jest nadal istotnym problemem w Unii Europejskiej, który dotyczy ofiar, oraz że należy pilnie zastosować wobec sprawców środki zwalczania przemocy wobec kobiet, niezależnie od ich wieku, wykształcenia, poziomu dochodów lub pozycji społecznej, a także wskazuje, że przemoc ta ma coraz większy wpływ na ryzyko marginalizacji, ubóstwa i wykluczenia społecznego; zwraca uwagę, że niezależność ekonomiczna kobiet ma kluczowe znaczenie dla ich możliwości wyswobodzenia się z sytuacji przemocy ze względu na płeć poprzez podjęcie środków proaktywnych; apeluje do państw członkowskich oraz władz regionalnych i lokalnych o zapewnienie systemów ochrony socjalnej gwarantujących prawa socjalne kobietom będącym ofiarami przemocy, niezależnie od formy, jaką ona przybiera: przemocy domowej, handlu ludźmi czy prostytucji, a także i podjęcie działań służących włączeniu tych kobiet na rynek pracy, również przy wykorzystaniu takich instrumentów jak EFS; podkreśla potrzebę zwiększenia

dostępności informacji w odniesieniu do świadczenia usług pomocy prawnej ofiarom przemocy;

45. podkreśla konieczność zdecydowanego zwalczania przemocy domowej, w szczególności wobec kobiet; zauważa, że niezależność ekonomiczna kobiet odgrywa kluczową rolę w ich życiu i ma ogromne znaczenie dla możliwości wyswobodzenia się z sytuacji przemocy domowej oraz że kobiety, które wyczerpały przysługujący im urlop płatny, są narażone na utratę pracy i niezależności ekonomicznej; zwraca uwagę, że niedawne wprowadzenie w Australii i Stanach Zjednoczonych urlopu w sytuacji przemocy domowej zapewniło ochronę zatrudnienia wielu pracownikom, którzy musieli się zająć skutkami przemocy domowej, na przykład dając takim osobom czas na wizyty lekarskie, stawiennictwo w sądzie i na inne procedury, których trzeba dopełnić w takich sytuacjach; apeluje do Komisji i państw członkowskich, aby zbadały wykonalność i możliwe rezultaty wprowadzenia systemu specjalnych płatnych urlopów dla ofiar i ocalałych z przemocy domowej, jeżeli brak płatnego urlopu jest dla ofiar przeszkodą w utrzymaniu pracy, przy jednoczesnym zapewnieniu ich prywatności; wzywa Komisję i państwa członkowskie, aby wprowadziły dodatkowe środki, które będą zwiększały świadomość dotyczącą problemu przemocy domowej oraz pomagały ofiarom tego rodzaju przemocy, propagowały lepszą znajomość i obronę praw przysługujących ofiarom oraz chroniły ich niezależność ekonomiczną;

46. ponownie apeluje do UE i wszystkich państw członkowskich o ratyfikowanie konwencji stambulskiej i wnioskuje o pilne podjęcie inicjatywy mającej na celu ustanowienie europejskiej dyrektywy dotyczącej zwalczania przemocy wobec kobiet; ponawia apel do Komisji o przedstawienie europejskiej strategii przeciwdziałania przemocy uwarunkowanej płcią i ogłoszenie europejskiego roku walki z przemocą uwarunkowaną płcią, a także o podjęcie dalszych środków prawnych w celu zdefiniowania takiej przemocy jako konkretnego czynu przestępczego blisko związanego z przestępstwami z nienawiści;

47. uważa, że istnieje potrzeba aktywnego działania w celu zwalczenia przemocy wobec kobiet przez skupienie uwagi na normach gloryfikujących przemoc; podkreśla konieczność aktywnego zwalczania stereotypów i struktur będących podstawą przemocy mężczyzn wobec kobiet przez kampanię i ciągłą edukację na temat kultur macho na szczeblu krajowym;

48. przypomina, że nowe technologie powinny być uznawane za podstawowe narzędzie tworzenia nowych miejsc pracy, dające kobietom szansę na wyjście z ubóstwa;

49. zachęca państwa członkowskie do wspierania – we współpracy z władzami regionalnymi i lokalnymi – poprawy jakości życia kobiet zamieszkujących obszary wiejskie, aby ograniczyć zagrożenie ubóstwem przy jednoczesnym zapewnieniu wysokiej jakości programów edukacyjnych w celu wzmocnienia pozycji kobiet żyjących na obszarach wiejskich i zapewnienia tej grupie wysokiej jakości warunków zatrudnienia oraz godziwych zarobków; zachęca państwa członkowskie do zapewnienia wysokiej jakości infrastruktury komunalnej, socjalnej i publicznej w celu poprawy ogólnych warunków życia na obszarach wiejskich;

50. uważa, że nie dostrzega się wielu aspektów ubóstwa, zwłaszcza ubóstwa kobiet, w tym przykładowo wykluczenia kobiet z dostępu do kultury i aktywności społecznej; w tym

kontekście wzywa państwa członkowskie do zapewnienia niezbędnego wsparcia na rzecz zagwarantowania wszystkim kobietom prawa do kultury, sportu i rozrywki, przy szczególnym uwzględnieniu kobiet żyjących w ubóstwie, kobiet niepełnosprawnych oraz imigrantek; uważa, że istniejące wskaźniki znacznej deprywacji materialnej wykluczają czynniki dostępu do kultury i aktywności społecznej, w związku z czym nie pozwalają na pełne zrozumienie ubóstwa; apeluje o stworzenie dodatkowych wskaźników do oceny wykluczenia pod względem uczestnictwa społecznego, kulturalnego i politycznego, a w szczególności jego wpływu na błędne koło ubóstwa oraz wpływu czynników międzypokoleniowych;

51. apeluje o przeprowadzenie badań, które dostarczyłyby nowych danych statystycznych w tej dziedzinie i o ujęcie ich w rozszerzonej, kompletnej i wiarygodnej bazie danych;

52. zwraca uwagę, że kobiety niepełnosprawne są często dyskryminowane w kręgu rodzinnym i w zakresie kształcenia, ich możliwości dostępu do zatrudnienia są ograniczone, a ochrona socjalna, którą są objęte, nie wystarcza, by uchronić je od ubóstwa; podkreśla w związku z tym, że państwa członkowskie oraz władze regionalne i lokalne powinny zapewnić niepełnosprawnym kobietom szczególną opiekę, która jest im potrzebna, by korzystać ze swoich praw, i że powinny proponować działania mające na celu integrację tych osób na rynku pracy, dzięki działaniom uzupełniającym bądź wspierającym, w szczególności w zakresie kształcenia i szkolenia;

53. apeluje o ambitniejsze działania, aby rozwiązać problem ubóstwa energetycznego, który w przeważającej mierze dotyka kobiety samotne, osoby samotnie wychowujące dzieci i gospodarstwa domowe prowadzone przez kobiety; apeluje do Komisji i państw członkowskich o ustanowienie definicji ubóstwa energetycznego uwzględniającej uwarunkowane płcią aspekty tego zjawiska oraz o zawarcie jej w przyszłej przekształconej wersji dyrektywy w sprawie charakterystyki energetycznej budynków; podkreśla istotną rolę inicjatyw społecznych w zakresie energetyki, takich jak spółdzielnie, we wzmacnianiu pozycji konsumentów energii znajdujących się w trudnej sytuacji, w szczególności kobiet dotkniętych ubóstwem, wykluczeniem społecznym i marginalizacją; podkreśla, że zmiana klimatu wywiera duży wpływ na ubóstwo kobiet, ponieważ kobiety są w większym stopniu uzależnione od zasobów naturalnych i posiadają mniej środków umożliwiających im ochronę przed negatywnymi skutkami zmiany klimatu, takimi jak wpływ na zdrowie, susze, klęski żywiołowe i migracje związane ze zmianą klimatu; wyraża ubolewanie wobec faktu, że aspekt płci nie był regularnie uwzględniany w polityce UE na rzecz klimatu, i nawołuje instytucje Unii do włączenia perspektywy płci do wszystkich strategii politycznych i aktów prawnych UE dotyczących klimatu;

54. ponawia swój apel do Komisji o prowadzenie działań mających na celu ustanowienie europejskiej gwarancji dla dzieci, która zapewni, że każde europejskie dziecko zagrożone ubóstwem uzyska dostęp do bezpłatnej opieki zdrowotnej, bezpłatnego kształcenia, bezpłatnej opieki, godziwych warunków mieszkaniowych i odpowiedniego żywienia; podkreśla, że taka polityka musi uwzględniać sytuacje kobiet i dziewcząt, w szczególności ze społeczności wrażliwych i marginalizowanych; zwraca uwagę, że inicjatywa dotycząca gwarancji dla młodzieży musi obejmować perspektywę płci;

55. zachęca państwa członkowskie i Komisję do gromadzenia danych statystycznych z

rozbiciem na płeć oraz do wprowadzenia nowych indywidualnych wskaźników dotyczących ubóstwa i kobiet, jako narzędzi monitorowania wpływu szerszych strategii politycznych, społecznych, gospodarczych i związanych z zatrudnieniem na kobiety i ubóstwo, w celu rozwijania wymiany dobrych praktyk w zakresie instrumentów legislacyjnych i budżetowych ukierunkowanych na zwalczanie ubóstwa, z uwzględnieniem grup szczególnie zagrożonych ubóstwem, bez względu na orientację seksualną i tożsamość płciową, w tym migrantek, kobiet z mniejszości etnicznych, kobiet samotnych, kobiet starszych, niepełnosprawnych, kobiet pozostających w domu, by opiekować się członkami rodziny;

56. apeluje o stosowanie zaleceń Komisji i o prowadzenie z nią współpracy;

57. podkreśla rolę przedsiębiorstw społecznych we wzmacnianiu pozycji i włączaniu kobiet zmagających się z ubóstwem i wykluczeniem społecznym oraz doświadczających dyskryminacji z wielu przyczyn jednocześnie;

58. podkreśla znaczenie uwzględniania perspektywy płci w strategiach politycznych, programach i działaniach UE w zakresie współpracy i pomocy na rzecz rozwoju, w celu wzmocnienia pozycji i niezależności kobiet przez kształcenie i szkolenie oraz walkę z dyskryminacją ze względu na płeć, a także z wszelkimi formami przemocy wobec kobiet, w tym handlem ludźmi i okaleczaniem żeńskich narządów płciowych;

59. zwraca się do Komisji i państw członkowskich, by budowały zaangażowanie zainteresowanych stron, propagujące i ułatwiające włączenie społeczne oraz bezpośredni udział osób zagrożonych ubóstwem, w szczególności kobiet i dziewcząt, w kształtowaniu polityki włączenia społecznego na wszystkich szczeblach;

60. wzywa Komisję i państwa członkowskie do wdrożenia budżetu z uwzględnieniem aspektu płci jako narzędzia służącego zapewnieniu, że decyzje dotyczące budżetu będą uwzględniać aspekt płci i stanowić odpowiedź na różnego rodzaju skutki;

61. apeluje do państw członkowskich, aby zwalczając ubóstwo, współpracowały z organizacjami pozarządowymi, które skutecznie działają na obszarach dotkniętych skrajnym ubóstwem i posiadają cenne know-how w społecznościach lokalnych; wzywa państwa członkowskie do wspierania efektywnej współpracy na poziomie lokalnym;

62. wzywa państwa członkowskie i Komisję do zaangażowania partnerów społecznych (związków zawodowych i pracodawców) oraz społeczeństwa obywatelskiego, w tym organów odpowiedzialnych za równouprawnienie płci, w urzeczywistnianie równości płci, aby wspierać równe traktowanie; podkreśla, że dialog społeczny musi obejmować kontrolę i wspieranie przestrzegania zasady równości płci w miejscu pracy, w tym elastycznej organizacji czasu pracy w celu ułatwienia godzenia życia prywatnego i zawodowego; podkreśla znaczenie układów zbiorowych w zwalczaniu dyskryminacji i wspieraniu równości między kobietami i mężczyznami w pracy, a także znaczenie innych instrumentów, na przykład kodeksów postępowania, badań lub wymiany doświadczeń i dobrych praktyk w zakresie równości kobiet i mężczyzn.

63. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie oraz Komisji.

UZASADNIENIE

Problematyka ubóstwa i wykluczenia społecznego kobiet jest od wielu lat przedmiotem szczególnej uwagi Parlamentu. Kwestia zwalczania przyczyn i konsekwencji różnych aspektów niepewnej sytuacji kobiet była wielokrotnie poruszana w licznych rezolucjach. Trzeba jednak przyznać, że w 2015 r., mimo poczynionych starań, osiągnięto niewielki postęp.

Kryzys gospodarczy, z którego Unia stopniowo się podnosi, zwiększył liczbę osób, mężczyzn i kobiet, zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym.

Według najnowszych dostępnych danych statystycznych dotyczących rozdziału ubóstwa dochodowego i nierówności dochodów w UE 16,6% ludności 28 państw członkowskich UE uznaje się za zagrożoną ubóstwem po transferach społecznych. Ryzyko to wynosi 17,2% w przypadku kobiet i 16,1% w przypadku mężczyzn. Dane te ukrywają oczywiście liczne różnice pomiędzy poszczególnymi państwami.

Niemniej jednak kobiety średnio zawsze są bardziej pokrzywdzone od mężczyzn, szczególnie jeżeli są samotnymi matkami, emerytkami, imigrantkami czy niepełnosprawnymi. To ich nadal w zbyt dużym stopniu dotyczą niepewne formy zatrudnienia, przerwy w karierze, zawody typowo kobiece (opieka zdrowotna, gospodarstwo domowe itd.) oraz praca na część etatu, w większym stopniu spowodowane potrzebą zajęcia się bliskimi niż jako celowy wybór.

Różnice w wynagrodzeniach w porównaniu z mężczyznami oraz różnice w wysokości emerytur, będące skutkiem kariery zawodowej przerywanej ze względu na próby pogodzenia życia zawodowego i prywatnego, obarczają kobiety z problemami finansowymi dużym ciężarem i codzienną niepewnością co do ich niezależności ekonomicznej.

Niniejsze sprawozdanie wskazuje na utrzymujące się nierówności, których doświadczają kobiety. Uwidacznia wysiłki, które musi podjąć Unia i państwa członkowskie, aby zapewnić wszystkim, bez względu na płeć, takie same szanse i takie same możliwości w obszarze zatrudnienia, zabezpieczenia społecznego, wynagrodzenia, edukacji, opieki nad dziećmi oraz kultury. Przypomina o środkach, w szczególności finansowych, którymi Europa i państwa członkowskie już dysponują, aby powstrzymać tendencję do ubożenia połowy społeczeństwa.

Walka z ubóstwem kobiet jest bowiem kwestią sprawiedliwości społecznej. Wydatki publiczne przeznaczone przez państwa członkowskie na zmniejszenie tej niesprawiedliwości, bezpośrednie czy pośrednie, nie powinny być traktowane jako marnotrawstwo czy zwykły koszt, ale jako słuszna inwestycja służąca przerwaniu błędnego koła ubóstwa.

Wydatki te pozwalają zarówno uwolnić siłę roboczą od ograniczeń wynikających z obowiązków rodzinnych, jak i podtrzymać wewnętrzny popyt konieczny do ożywienia gospodarki UE.

Zwalczanie ubóstwa kobiet oznaczałoby przynajmniej częściowe zaradzenie problemowi ubóstwa dzieci w dłuższej perspektywie czasowej, a co za tym idzie problemowi ubóstwa w

wymiarze globalnym.

21.3.2016

OPINIA KOMISJI ZATRUDNIENIE I SPRAW SOCJALNYCH(*)

dla Komisji Praw Kobiet i Równouprawnienia

w sprawie ubóstwa: perspektywa płci
(2015/2228(INI))

Sprawozdawczyni komisji opiniodawczej: Lynn Boylan

(*) Zaangażowane komisje – art. 54 Regulaminu

WSKAZÓWKI

Komisja Zatrudnienia i Spraw Socjalnych zwraca się do Komisji Praw Kobiet i Równouprawnienia, jako komisji przedmiotowo właściwej, o uwzględnienie w końcowym tekście projektu rezolucji następujących wskazówek:

A. mając na uwadze, że równość płci na rynku pracy, osiągnięta dzięki zwiększeniu dobrobytu społeczno-ekonomicznego, przynosi korzyści nie tylko kobietom, ale całemu społeczeństwu; mając na uwadze, że cel, jakim jest zapewnienie równości kobiet i mężczyzn, sięga traktatu rzymskiego z 1957 r.;

B. mając na uwadze, że wskaźniki zatrudnienia kobiet są generalnie niższe niż wskaźniki zatrudnienia mężczyzn: w 2014 r. stopa zatrudnienia mężczyzn kształtowała się na poziomie 70,1 % w UE-28, zaś w przypadku kobiet stopa ta wynosiła 59,6 %[1]; mając na uwadze, że według danych Komisji Europejskiej w 2015 r. stawka godzinowa kobiet nadal była o 16% niższa niż stawka godzinowa mężczyzn za tę samą pracę; mając na uwadze, że różnice w płacach kobiet i mężczyzn często sprawiają, że kobiety otrzymują niższe emerytury niż mężczyźni oraz że po przejściu na emeryturę kobiety są częściej zagrożone ubóstwem oraz mając na uwadze, że w UE emerytury kobiet są niższe od emerytur mężczyzn średnio o 39%; mając na uwadze, że sektor ICT charakteryzuje się segregacją zarówno poziomą, jak i pionową, która jest nawet większa niż w wielu innych sektorach, ponieważ w sektorze ICT większość kobiet (54%) zajmuje słabo płatne i

[1] http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Employment_statistics/pl

wymagające mniejszych kwalifikacji stanowiska, a między kwalifikacjami kobiet zdobytymi w ramach kształcenia a zajmowanymi przez nie stanowiskami istnieje wyraźna luka;

C. mając na uwadze, że różnice w zatrudnieniu, płacach i emeryturach związane z płcią, nadreprezentacja kobiet na niepewnych stanowiskach pracy[1] oraz na stanowiskach, na których zmuszane są one do pracy w niepełnym wymiarze godzin, a także przerwy w karierach kobiet ze względu na opiekę nad dziećmi lub innymi członkami rodziny przyczyniają się do sytuacji, w których kobiety są szczególnie dotknięte lub zagrożone ubóstwem; mając na uwadze, że rodziny monoparentalne, zwłaszcza rodziny, na których czele stoją samotne matki, są w większym stopniu zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym (49,8% w porównaniu do 25,2% dla średniego gospodarstwa domowego z dzieckiem na utrzymaniu, chociaż według danych statystycznych UE dotyczących dochodu i warunków życia istnieją ogromne różnice między państwami)[2]; mając na uwadze, że ubóstwo rodziców prowadzi do ubóstwa dzieci i ma poważny wpływ na dzieci w późniejszym okresie życia; mając na uwadze, że zwiększenie udziału kobiet w rynku pracy może pomóc rozwiązać problem zwiększonego ryzyka ubóstwa i wykluczenia społecznego;

D. mając na uwadze, że zachęcanie większej liczby kobiet do wchodzenia na rynek pracy i pozostawania na nim może także pomóc w równoważeniu skutków prognozowanego w większości państw członkowskich UE kurczenia się liczby ludności w wieku produkcyjnym poprzez zwiększanie podaży pracy, oraz mając na uwadze, że jednocześnie pomogłoby to odciążyć finanse publiczne i systemy zabezpieczenia społecznego, pozwoliłoby lepiej wykorzystać umiejętności i kompetencje kobiet oraz pobudziłoby potencjał wzrostu gospodarczego i konkurencyjność;

1. uważa, że należy zachęcać i włączać mężczyzn do propagowania równości płci we wszystkich dziedzinach i na wszystkich poziomach rynku pracy;

2. wzywa państwa członkowskie i Komisję do podjęcia działań zmierzających do wyeliminowania wszelkich form wielokrotnej dyskryminacji ze względu na płeć, zapewnienia stosowania zasady niedyskryminacji i równości na rynku pracy i w dostępie do zatrudnienia, a w szczególności do przyjęcia środków ochrony socjalnej mających zapewnić, by wynagrodzenia i świadczenia socjalne kobiet, a także emerytury, były równe wynagrodzeniom i emeryturom mężczyzn mających takie same lub podobne doświadczenie oraz wykonujących taką samą pracę lub pracę o takiej samej wartości;

3. wzywa Komisję do pełnego wdrożenia dyrektywy 2006/54/WE w sprawie wprowadzenia w życie zasady równości szans oraz równego traktowania kobiet i mężczyzn w dziedzinie zatrudnienia i pracy, oraz do dokonania przeglądu tej dyrektywy tak, aby zawrzeć w niej obowiązkowy wymóg, zgodnie z którym przedsiębiorstwa będą musiały opracować środki lub plany dotyczące równości płci, w tym działania służące desegregacji, rozwojowi

[1] Sonia McKay, Steve Jefferys, Anna Paraksevopoulou, Janoj Keles, kwiecień 2012 r., *Study on precarious work and social rights 2012 (Badanie na temat niepewnych form pracy i praw socjalnych 2012)* zrealizowane na zlecenie Komisji Europejskiej,
Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 19 października 2010 r. w sprawie kobiet w niepewnej sytuacji zawodowej (Dz.U. C 70E, z 8.3.2012 r., s. 1).
[2] Save the Children, „Child poverty and social exclusion in Europe", Bruksela, 2014 r., s. 14.

systemów płac i środków wspierających kariery zawodowe kobiet;

4. zauważa, że kobiety niepełnosprawne lub pozostające w domu, by sprawować opiekę nad członkiem rodziny, są niewspółmiernie zagrożone ubóstwem;

5. podkreśla, że nie tylko jawna dyskryminacja, ale także utrzymywanie się stereotypowych form przedstawiania męskości i kobiecości w różnych sektorach i zawodach na rynku pracy, co tworzy i wzmacnia nierówne relacje siły i struktury władzy między kobietami a mężczyznami, nadal stanowią problem, który musi zostać rozwiązany;

6. podkreśla, że dyskryminacja na rynku pracy jest jednym z głównych powodów braku równości kobiet i mężczyzn w całym społeczeństwie oraz że równe szans w życiu zawodowym oraz ekonomiczna niezależność kobiet mają kluczowe znaczenie dla równości płci w innych dziedzinach; wzywa w związku z tym Komisję i państwa członkowskie do przedstawienia zdecydowanych środków wymierzonych przeciwko dyskryminacji ze względu na płeć na rynku pracy i obejmujących różne aspekty, takie jak rekrutacja, wynagrodzenie, świadczenia socjalne i emerytury; podkreśla ponadto znaczenie, jakie podczas przeciwdziałania dyskryminacji ma uwzględnianie wieloprzyczynowych i krzyżowych form dyskryminacji kobiet niepełnosprawnych, migrantek i pochodzących z mniejszości etnicznych, kobiet romskich, kobiet w podeszłym wieku, samotnych matek i osób LGBTIQ;

7. uważa, że aby zlikwidować różnice w płacach mężczyzn i kobiet, konieczny jest większy udział kobiet w rynku pracy, większa przejrzystość w systemach płac (z uwzględnieniem danych w rozbiciu na sektory) oraz wdrożenie zaleceń Komisji dotyczących przejrzystości płac, opis i klasyfikacja stanowisk pracy, które byłyby neutralne z punktu widzenia płci, odwrócenie ciężaru dowodu w przypadku skarg na dyskryminację w miejscu pracy, przestrzeganie zasady równych szans dla kobiet i mężczyzn, egzekwowanie odpowiednich przepisów prawa UE, a także położenie kresu zróżnicowaniu siły roboczej ze względu na płeć i silne położenie nacisku na politykę promującą godzenie życia zawodowego i prywatnego;

8. podkreśla, że wynagrodzenia i rozwój zawodowy kobiet pracujących w sektorze ICT są wciąż zróżnicowane ze względu na płeć; podkreśla, że zasada równego wynagrodzenia za taką samą pracę w tym samym miejscu pracy, zapewniająca sprawiedliwe i uczciwe wynagrodzenie, wciąż jest naruszana, chociaż stanowi jeden z podstawowych filarów sprawiedliwości społecznej na rynku pracy i powinna podlegać szczególnej ochronie; ponownie podkreśla, że nie należy pozwalać, aby gospodarka cyfrowa była źródłem nierówności w zakresie równej płacy i rozwoju kariery zawodowej; podkreśla, że coraz większe uczestnictwo kobiet w rynku pracy i związane z tym inwestycje dotyczące polityki na rzecz włączenia społecznego pomogą zmniejszyć różnice w wynagrodzeniach kobiet i mężczyzn; podkreśla znaczenie negocjacji zbiorowych także w rynkowej gospodarce cyfrowej, aby chronić jakość i pewność zatrudnienia w erze cyfryzacji;

9. uważa, że różnicą w wysokości emerytur kobiet i mężczyzn, która wynosi 39%[1] i jest decydującym czynnikiem zagrożenia kobiet ubóstwem w UE, należy się zająć przy

[1] Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 9 września 2015 r. w sprawie sprawozdania z realizacji, wyników i ogólnej oceny Europejskiego Roku Aktywności Osób Starszych i Solidarności Międzypokoleniowej (2012) (Teksty przyjęte, P8_TA(2015)0309).

wykorzystaniu szerokiego wachlarza kompleksowych instrumentów; zauważa, że kobiety muszą walczyć o zgromadzenie wystarczającego kapitału składkowego zarówno w prywatnych, jak i publicznych systemach emerytalnych, co jest skutkiem różnicy w wynagrodzeniach, niepewnej i niskopłatnej pracy, zapewniania bezpłatnej opieki oraz wykluczenia z rynku pracy przez długie okresy w ciągu ich całego życia; podkreśla znaczenie, jakie ma zwalczanie dyskryminacji pośredniej w systemach emerytalnych, nie tylko w programach pracowniczych, ale również w odniesieniu do praktyk w ustawowych systemach emerytalnych; wzywa państwa członkowskie do wprowadzenia systemów „zaliczania okresów opieki" zarówno dla kobiet jak i mężczyzn jako równoważnych okresów składkowych dających uprawnienia emerytalne, aby osoby przerywające pracę w celu sprawowania nieformalnej nieodpłatnej opieki nad osobą niesamodzielną lub członkiem rodziny nie były poszkodowane z tego powodu oraz aby czas przeznaczony na opiekę był wliczany do celów nabycia uprawnień emerytalnych i odzwierciedlał społeczny wkład wnoszony przez tych opiekunów; zauważa w tym kontekście, że opiekunowie zazwyczaj sprawują opiekę nieformalnie i nieodpłatnie, lecz że ze względu na zmiany demograficzne są oni poddawani coraz większej presji i spoczywa na nich coraz większy ciężar, ponieważ 78% wszystkich opiekunów to kobiety;

10. zauważa, że emerytowane kobiety stanowią grupę znajdującą się w najtrudniejszej sytuacji i często żyją one w ubóstwie lub są nim zagrożone; apeluje do państw członkowskich, aby potraktowały kwestię zmniejszenia różnic w emeryturach kobiet i mężczyzn jako cel gospodarczy; wzywa państwa członkowskie do zreformowania systemów emerytalnych, aby zapewnić wszystkim odpowiednie emerytury i zlikwidować różnice w emeryturach; uważa, że instrumenty umożliwiające rozwiązanie problemu różnic w emeryturach obejmują dostosowanie systemów emerytalnych zapewniające równość kobiet i mężczyzn, dostosowania do systemów edukacji, planowania kariery, urlopów rodzicielskich lub ze względów rodzinnych i inne usługi wspierające rodzicielstwo; wzywa państwa członkowskie do rozważenia możliwości wprowadzenia wspólnych uprawnień emerytalnych w przypadku rozwodu lub separacji, zgodnie z zasadą pomocniczości; zauważa, że pracownicze programy emerytalne są w coraz większej mierze zarządzane zgodnie z zasadami ubezpieczeń, co może być źródłem wielu luk w zakresie ochrony socjalnej[1], podkreśla, że Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej wyraźnie stwierdził, że pracownicze programy emerytalne należy uznawać za wynagrodzenie oraz że w związku z tym zasada równego traktowania ma zastosowanie również do tych programów;

11. zauważa, że kobiety są częściej zatrudniane na niepewnych i niskopłatnych stanowiskach oraz na podstawie niestandardowych umów o pracę; zauważa, że innym aspektem niepewności zatrudnienia jest skala wymuszonej pracy w niepełnym wymiarze godzin, która wzrosła z 16,7% do 19,6% całkowitego zatrudnienia i przyczynia się do zagrożenia ubóstwem; wzywa państwa członkowskie do nasilenia działań w zwalczaniu pracy niedeklarowanej, niepewnych stanowisk pracy oraz nadużywania nietypowych form umów o pracę, w tym umów zerogodzinowych w niektórych państwach członkowskich; podkreśla częste występowanie zjawiska pracy nierejestrowanej wykonywanej przez kobiety, co negatywnie rzutuje na wynagrodzenia, zabezpieczenie społeczne i ochronę kobiet oraz niekorzystnie wpływa na poziom PKB w UE; apeluje do państw

[1] http://ec.europa.eu/justice/gender-equality/files/conference_sept_2011/dgjustice_oldagepensionspublication3march2011_en.pdf.

członkowskich, aby rozważyły możliwość wdrożenia zaleceń Międzynarodowej Organizacji Pracy (MOP) zmierzających do ograniczenia skali niepewnych form zatrudnienia[1], takich jak analiza i ograniczenia okoliczności, w których można stosować umowy o niepewnym charakterze, oraz skrócenie okresu, przez który pracownicy mogą być zatrudnieni na podstawie kolejnych umów tego rodzaju i po upływie którego musieliby oni otrzymać umowę na czas nieokreślony;

12. podkreśla, że chociaż kobiety są coraz lepiej wykwalifikowane, a nawet przewyższają mężczyzn pod względem wykształcenia, to w dalszym ciągu są niedostatecznie reprezentowane na rynku pracy; w związku z tym podkreśla konieczność podjęcia dalszych działań zmierzających do wszechstronnego uwzględnienia w kształtowaniu polityki podejścia opartego na równowadze między życiem zawodowym a prywatnym, w tym tworzenia placówek opiekuńczych, rozwiązań z zakresu urlopów i elastycznego czasu pracy, a także systemów podatkowych i systemów zabezpieczenia społecznego, które nie zniechęcają osób będących drugimi żywicielami rodziny do podejmowania zatrudnienia lub zwiększania wymiaru pracy;

13. wzywa Komisję do rozbicia tzw. „szklanego sufitu”, który utrudnia kobietom dostęp do najwyższych stanowisk kierowniczych; apeluje w związku z tym o szybkie przyjęcie dyrektywy w sprawie kobiet w zarządach, co byłoby istotnym pierwszym krokiem na rzecz równej reprezentacji w sektorach publicznym i prywatnym oraz zwraca uwagę na odpowiedzialność Komisji za podjęcie działań, które mogłyby pomóc w przełamaniu impasu w Radzie, jeśli chodzi o europejskie prawodawstwo zapewniające przejrzystość i większą równowagę płci podczas rekrutacji na stanowiska decyzyjne;

14. podkreśla rolę przedsiębiorczości jako jednej z dróg do ekonomicznej niezależności kobiet; zachęca państwa członkowskie do zwiększania dostępności i świadomości w zakresie możliwości oferowanych przez tzw. mikropożyczki, które są sposobem na uzyskanie środków finansowych bez nadmiernego zadłużania się (lichwy);

15. podkreśla, że pogodzenie pracy z życiem rodzinnym jest kluczowym warunkiem osiągnięcia równości płci; w związku z tym wzywa Komisję i państwa członkowskie do jak najszybszego przedstawienia wniosku dotyczącego dyrektywy w sprawie urlopów macierzyńskich oraz wniosku dotyczącego dyrektywy w sprawie urlopu opiekuńczego, a także do wzmocnienia przepisów dotyczących urlopu ojcowskiego; podkreśla, że brak dostępnych, przystępnych cenowo i wysokiej jakości usług w zakresie opieki nad dziećmi oraz usług na rzecz dzieci przyczynia się do różnicy między mężczyznami a kobietami pod względem zatrudnienia, do różnicy w płacach i związanej z nim różnicy w emeryturach oraz do tego, że nieproporcjonalna liczba kobiet jest zatrudniona na niepewnych warunkach i żyje w ubóstwie lub jest nim zagrożona; zwraca uwagę, że ma to miejsce zwłaszcza w jednoosobowych gospodarstwach domowych, z których większość prowadzona jest przez kobiety; podkreśla w szczególności w tym kontekście znaczenie, jakie ma realizacja celów barcelońskich dotyczących opieki nad dziećmi; podkreśla, że początkowo termin realizacji tych celów wyznaczono na rok 2020, jednak większość państw członkowskich nadal ich nie osiągnęła; apeluje do państw członkowskich, aby zwiększyły obecność kobiet na rynku pracy dzięki środkom zwiększającym równowagę między życiem zawodowym a prywatnym oraz aby szczególnie uwzględniły trudne

[1] Międzynarodowa Organizacja Pracy, Policies and regulations to combat precarious employment (Polityka i regulacje służące zwalczaniu niepewnych form zatrudnienia), 2011.

sytuacje rodzinne oraz zapewniły realizację niezbędnych i korzystnych ulepszeń w dostępie do usług opieki nad dziećmi i usług na rzecz dzieci na przykład poprzez zwiększenie wydatków na usługi opieki nad dziećmi i/lub dotacje dla gospodarstw domowych, zachęcanie pracodawców do udziału w kosztach opieki nad dziećmi, lepsze wykorzystywanie środków finansowych UE oraz korzystanie z najlepszych praktyk stosowanych w każdym państwie członkowskim;

16. uważa, że ubóstwo dzieci jest powiązane z ubóstwem kobiet i w związku z tym wzywa państwa członkowskie do wdrożenia zalecenia w sprawie ubóstwa i dobrobytu dzieci[1] oraz do stosowania zaproponowanych w nim ram kontroli opartej na wskaźnikach;

17. z zadowoleniem przyjmuje fakt, że Parlament wezwał Komisję i państwa członkowskie do wprowadzenia gwarancji dla dzieci, tak by każde dziecko żyjące w ubóstwie miało dostęp do bezpłatnej opieki zdrowotnej, bezpłatnej edukacji, bezpłatnej opieki, godnych warunków mieszkaniowych i odpowiedniego wyżywienia[2];

18. uważa, że polityka oszczędnościowa powoduje reprywatyzację opieki, co nie tylko ogranicza dostęp do usług opiekuńczych, ale także w znaczący sposób zwiększa obciążenie kobiet opieką nad dziećmi, osobami starszymi i osobami niepełnosprawnymi poprzez przeniesienie odpowiedzialności za opiekę ze społeczeństwa na kobiety; wzywa państwa członkowskie do przywrócenia wysokiej jakości i dostępnych usług publicznych, w tym opieki nad dziećmi, osobami niepełnosprawnym i osobami w podeszłym wieku;

19. zauważa, że brak przystępnych cenowo i wysokiej jakości usług opieki i wsparcia dla osób niepełnosprawnych, osób starszych i innych osób niesamodzielnych nie tylko zmniejsza dostęp do usług opieki, lecz znacznie zwiększa ciężar, jaki spoczywa na kobietach; zauważa, że cięcia w usługach publicznych i infrastrukturze społecznej nieproporcjonalnie uderzają w kobiety, a tym samym mają szkodliwy wpływ na ich uczestnictwo w rynku pracy, co z kolei zwiększa zagrożenie kobiet ubóstwem i wykluczeniem społecznym; wzywa państwa członkowskie do zapewnienia wysokiej jakości i dostępnych usług publicznych, w tym usług opieki nad dziećmi, osobami niepełnosprawnymi i osobami starszymi, w tym poprzez zwiększenie atrakcyjności zatrudnienia w usługach sektorze służby zdrowia i usług społecznych zarówno dla mężczyzn jak i kobiet, szczególnie ludzi młodych;

20. podkreśla zasadniczą rolę, jaką odgrywają wysokiej jakości usługi publiczne, zwłaszcza dla kobiet, ponieważ są one od takich usług w większym stopniu zależne; podkreśla znaczenie, jakie ma dla zwalczania ubóstwa powszechny dostęp do wysokiej jakości, przystępnych cenowo, dogodnie zlokalizowanych i kierowanych popytem usług publicznych;

21. podkreśla konieczność zdecydowanego zwalczania przemocy domowej, w szczególności wobec kobiet; zauważa, że niezależność ekonomiczna kobiet odgrywa kluczową rolę w ich życiu i ma ogromne znaczenie dla możliwości wyswobodzenia się z sytuacji przemocy domowej oraz że kobiety, które wyczerpały przysługujący im urlop płatny, są narażone na

[1] Zalecenie Komisji Europejskiej pt. „Inwestowanie w dzieci: przerwanie cyklu marginalizacji”, Bruksela, 20.2.2013, C(2013)0778 final.
[2] Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 24 listopada 2015 r. w sprawie zmniejszenia nierówności ze szczególnym uwzględnieniem ubóstwa dzieci (Teksty przyjęte, P8_TA(2015)0401).

utratę pracy i niezależności ekonomicznej; zauważa, że niedawne wprowadzenie w Australii i Stanach Zjednoczonych urlopu w sytuacji przemocy domowej zapewniło ochronę zatrudnienia wielu pracownikom, którzy musieli się zająć skutkami przemocy domowej, na przykład dając takim osobom czas na wizyty lekarskie, stawiennictwo w sądzie i na inne obowiązki, których trzeba dopełnić w takich sytuacjach; apeluje do Komisji i państw członkowskich, aby zbadały wykonalność i możliwe rezultaty wprowadzenia systemu płatnych urlopów dla ofiar i ocalałych z przemocy domowej, jeżeli brak płatnego urlopu jest dla ofiar przeszkodą w utrzymaniu pracy, przy jednoczesnym zapewnieniu ich prywatności, aby wprowadziły dodatkowe środki, które zwiększą świadomość problemu przemocy domowej oraz pomogą ofiarom tego rodzaju przemocy, aby propagowały lepszą znajomość i obronę praw przysługujących ofiarom oraz chroniły ich niezależność ekonomiczną;

22. wzywa Komisję i państwa członkowskie do zadbania, aby fundusze strukturalne i inwestycyjne, w szczególności Europejski Fundusz Społeczny (EFS) oraz Europejski Fundusz na rzecz Inwestycji Strategicznych, były wykorzystywane do ulepszenia edukacji i szkoleń z myślą o poprawie dostępu do rynku pracy oraz zwalczaniu bezrobocia, ubóstwa i wykluczenia kobiet; podkreśla, że 20% środków EFS przeznaczanych na działania sprzyjające włączeniu społecznemu i projekty z zakresu innowacji społecznych mogłoby być wykorzystywanych w bardziej aktywny sposób do wspierania inicjatyw mających na celu wzmacnianie pozycji kobiet doświadczających ubóstwa i wykluczenia społecznego; wzywa państwa członkowskie do prowadzenia liczniejszych kampanii informacyjnych na temat możliwości udziału w projektach finansowanych przez UE;

23. wzywa Komisję i państwa członkowskie do wdrożenia budżetu z uwzględnieniem aspektu płci jako narzędzia służącego zapewnieniu, że decyzje dotyczące budżetu będą uwzględniać aspekt płci i stanowić odpowiedź na różnego rodzaju skutki;

24. apeluje o skuteczne opracowanie wskaźników dotyczących ubóstwa i wykluczenia społecznego kobiet w oparciu o wskaźniki opracowane w 2007 r.[1];

25. apeluje do państw członkowskich, aby zwalczając ubóstwo współpracowały z organizacjami pozarządowymi, które skutecznie działają na obszarach dotkniętych skrajnym ubóstwem i posiadają cenne know-how w społecznościach lokalnych; wzywa państwa członkowskie do wspierania efektywnej współpracy na poziomie lokalnym;

26. wzywa państwa członkowskie i Komisję do zaangażowania partnerów społecznych (związków zawodowych i pracodawców) oraz społeczeństwa obywatelskiego, w tym organów odpowiedzialnych za równouprawnienie płci, w urzeczywistnianie równości płci, aby wspierać równe traktowanie; podkreśla, że dialog społeczny musi obejmować kontrolę i wspieranie przestrzegania zasady równości płci w miejscu pracy, w tym elastycznej organizacji czasu pracy w celu ułatwienia godzenia życia prywatnego i zawodowego; podkreśla znaczenie układów zbiorowych w zwalczaniu dyskryminacji i wspieraniu równości między kobietami i mężczyznami w pracy, a także znaczenie innych instrumentów, na przykład kodeksów postępowania, badań lub wymiany doświadczeń i dobrych praktyk w zakresie równości kobiet i mężczyzn.

[1] Rada Unii Europejskiej, Rada ds. Zatrudnienia, Polityki Społecznej, Zdrowia i Ochrony Konsumentów, „Przegląd realizacji pekińskiej platformy działania przez państwa członkowskie oraz instytucje UE – Wskaźniki

WYNIK GŁOSOWANIA KOŃCOWEGO W KOMISJI OPINIODAWCZEJ

Data przyjęcia	16.3.2016
Wynik głosowania końcowego	+: 44 –: 4 0: 4
Posłowie obecni podczas głosowania końcowego	Laura Agea, Guillaume Balas, Tiziana Beghin, Brando Benifei, Vilija Blinkevičiūtė, Enrique Calvet Chambon, David Casa, Ole Christensen, Jane Collins, Martina Dlabajová, Lampros Fountoulis, Elena Gentile, Thomas Händel, Rina Ronja Kari, Jan Keller, Ádám Kósa, Agnieszka Kozłowska-Rajewicz, Jean Lambert, Jérôme Lavrilleux, Jeroen Lenaers, Verónica Lope Fontagné, Javi López, Morten Løkkegaard, Dominique Martin, Anthea McIntyre, Joëlle Mélin, Elisabeth Morin-Chartier, Emilian Pavel, João Pimenta Lopes, Georgi Pirinski, Marek Plura, Terry Reintke, Sofia Ribeiro, Maria João Rodrigues, Claude Rolin, Anne Sander, Sven Schulze, Siôn Simon, Jutta Steinruck, Romana Tomc, Yana Toom, Ulrike Trebesius, Jana Žitňanská
Zastępcy obecni podczas głosowania końcowego	Maria Arena, Georges Bach, Heinz K. Becker, Lynn Boylan, Karima Delli, Paloma López Bermejo, António Marinho e Pinto, Edouard Martin, Ivo Vajgl

dotyczące kobiet i ubóstwa – Projekt konkluzji Rady", grudzień 2007 r., 13947/07 ADD.

28.1.2016

OPINIA KULTURY I EDUKACJI

dla Komisji Praw Kobiet i Równouprawnienia

w sprawie ubóstwa: perspektywa płci
(2015/2228(INI))

Sprawozdawczyni komisji opiniodawczej: Silvia Costa

WSKAZÓWKI

Komisja Kultury i Edukacji zwraca się do Komisji Praw Kobiet i Równouprawnienia, jako komisji przedmiotowo właściwej, o uwzględnienie w końcowym tekście projektu rezolucji następujących wskazówek:

A. mając na uwadze, że w konwencji Organizacji Narodów Zjednoczonych o prawach dziecka oraz w programie działań na rzecz zrównoważonego rozwoju do roku 2030 rządy zobowiązały się do zadbania o to, aby wszyscy chłopcy i wszystkie dziewczynki kończyły pełny cykl kształcenia podstawowego; mając na uwadze, że w maju 2015 r. przy okazji Światowego Dnia Kobiet Parlament zorganizował wydarzenie pt. „Wzmocnienie pozycji dziewcząt i kobiet dzięki edukacji”; mając na uwadze, że kształcenie, zarówno formalne jak i nieformalne, jest narzędziem umożliwiającym przezwyciężenie marginalizacji i różnorodnych form dyskryminacji, ponieważ umożliwia dialog, otwartość i zrozumienie między społecznościami, a także wzmacnia pozycję społeczności marginalizowanych;

B. mając na uwadze, że jednym z celów strategii „Europa 2020” jest zmniejszenie liczby Europejczyków żyjących poniżej krajowych progów ubóstwa, tak aby do 2020 r. umożliwić ponad 20 mln osób wydostanie się z kręgu ubóstwa;

C. mając na uwadze, że cele strategii „Europa 2020” obejmują obniżenie wskaźnika przedwczesnego przerywania nauki do poziomu poniżej 10%;

D. mając na uwadze, że jednym z celów strategii „Europa 2020” jest zadbanie o to, aby 40% osób w wieku 30–34 lat pobierało wyższe wykształcenie w porównaniu z obecnym średnim poziomem 37,9%; mając na uwadze, że średnia dla kobiet przekracza 42,3% w porównaniu ze średnią 33,6% wśród mężczyzn;

E. mając na uwadze, że średni odsetek uczących się dorosłych wynosi w UE 11% w porównaniu z celem strategii „Europa 2020”, w którym określono ten odsetek na poziomie 15%, przy czym udział kobiet jest mniejszy, co wynika z faktu, że trudno połączyć uczenie się z koniecznością połączenia ze sobą zajęć związanych z pracą i życiem rodzinnym;

F. mając na uwadze, że edukacja o równości płci musi mieć na celu zwalczanie „feminizacji ubóstwa” poprzez przełamywanie stereotypów związanych z płcią i przyczyniać się do większej reprezentacji kobiet i dziewcząt oraz innych płci w sferze gospodarczej, społecznej i politycznej;

G. mając na uwadze, że środki oszczędnościowe i reformy krajowego rynku pracy wdrożone przez państwa członkowskie przyczyniły się do zwiększenia ubóstwa, wskaźników bezrobocia oraz liczby niepewnych i niskiej jakości miejsc pracy; mając na uwadze, że te środki i reformy silniej uderzyły w kobiety;

H. mając na uwadze, że ubóstwo jest głównym czynnikiem wpływającym na dostęp do edukacji ze względu na bezpośrednie i pośrednie koszty kształcenia;

I. mając na uwadze, że kryzys gospodarczy dotknął w szczególności kobiet, zwiększając ich zagrożenie ubóstwem;

J. mając na uwadze, że nękanie ma ogromny wpływ na wyniki nauczania oraz że jego konsekwencje psychologiczne i wpływ na wyniki różnią się w przypadku chłopców i dziewcząt;

K. mając na uwadze, że szkolenie zawodowe i podnoszenie kwalifikacji pomagają wejść na rynek pracy;

1. podkreśla, że równy dostęp do przystępnych cenowo placówek opieki nad dziećmi jest kluczowym elementem utrzymania równowagi między życiem rodzinnym a zawodowym, dzięki czemu kobiety unikną sytuacji, w której byłyby zmuszone do podjęcia pracy na część lub na pół etatu lub w której musiałyby zupełnie zrezygnować z pracy, oraz że dostęp do bezpłatnego kształcenia wysokiej jakości jest podstawowym czynnikiem zapewniającym chłopcom i dziewczynkom równe szanse oraz przerwanie błędnego koła ubóstwa, zwłaszcza w odniesieniu do kobiet;

2. zauważa, że edukacja i kultura odgrywają kluczową rolę w kwestionowaniu i zmienianiu postaw i stereotypów oraz w ułatwianiu kobietom i dziewczętom uzyskania równości;

3. podkreśla, że dyskryminacja ze względu na płeć jest jeszcze bardziej istotnym czynnikiem, który działa na niekorzyść dziewcząt nie tylko pod względem dostępu do edukacji, ale również jej ostatecznego celu, który musi polegać na wspieraniu rozwoju ich osobowości, umiejętności i poczucia własnej wartości, a także ich predyspozycji psychicznych i fizycznych dzięki zwiększaniu swojego potencjału;

4. podkreśla palącą potrzebę wypełnienia luki między wysokim poziomem wykształcenia kobiet w UE a możliwościami zawodowymi, które są dla nich dostępne po zakończeniu kształcenia, która to luka przynosi straty całemu społeczeństwu;

5. podkreśla, jak istotne jest zapewnienie wsparcia i inwestycji na działania i możliwości uzupełniające kształcenie formalne, zwłaszcza przeznaczone dla dziewcząt, które dawałyby im możliwości nabywania umiejętności miękkich i przekrojowych, aby ułatwić rozwijanie obywatelstwa europejskiego; podkreśla ponadto znaczenie kształcenia pozaformalnego dla przyciągnięcia osób nisko wykwalifikowanych oraz zagrożonych ubóstwem do świata edukacji i pracy;

6. podkreśla, że należy zapewnić możliwości szkolenia zawodowego, podnoszenia kwalifikacji oraz inne formy szkolenia i orientacji zawodowej dla osób dorosłych, szczególnie kobiet, aby sprzyjać ich wchodzeniu lub powrotowi na rynek pracy i ograniczać w ten sposób zagrożenie ubóstwem;

7. podkreśla, że równość płci w edukacji oznacza, że dziewczęta i chłopcy, kobiety i mężczyźni mają takie same szanse i są tak samo traktowani jeżeli chodzi o dostęp do kształcenia wysokiej jakości, proces kształcenia i jego wyniki, a także pozytywne środki pozwalające wyeliminować nierówność płci o charakterze strukturalnym, kulturowym i przekrojowym, dzięki czemu pozycja kobiet i dziewcząt może zostać wzmocniona poprzez wykształcenie; przypomina, że chociaż 60% absolwentów w Unii Europejskiej to kobiety, lecz stopa bezrobocia wśród kobiet nadal jest wyższa niż stopa bezrobocia wśród mężczyzn; dlatego podkreśla, że należy znaleźć trwałe rozwiązania, które uczynią kwestię równości płci kluczową kwestią polityki poradnictwa zawodowego, polityki ochrony miejsc pracy i pobudzania wzrostu;

8. podkreśla znaczenie, jakie ma szkolenie nauczycieli pod kątem wpływu ról i stereotypów związanych z płcią oraz zapobiegania temu; podkreśla konieczność zbadania, w jakim stopniu stereotypy związane z płcią są kwestionowane na lekcjach;

9. wzywa państwa członkowskie i Komisję do usunięcia barier utrudniających dostęp do formalnego i nieformalnego uczenia się, a także do uczenia się przez całe życie, przez podnoszenie świadomości, ulepszanie wytycznych, zapewnianie wsparcia finansowego oraz wsparcia takiego jak opieka nad dziećmi i osobami starszymi, aby umożliwić kobietom i mężczyznom udział w uczeniu się przez całe życie, przyjmując międzypokoleniowe podejście i stymulując rolę odgrywaną przez instytucje europejskie;

10. przypomina, że należy uwzględniać aspekt płci na wszystkich szczeblach systemu kształcenia i podkreśla, że konieczne jest zwalczanie stereotypów dotyczących przedmiotów technicznych, które to stereotypy ograniczają wybory kariery zawodowej dokonywane przez dziewczęta; zauważa znaczenie, jakie ma zapewnienie reprezentacji kobiet w procesach podejmowania decyzji w instytucjach oświatowych, w tym w szkołach i na uczelniach wyższych;

11. podkreśla, że kobiety i dziewczęta mają swobodę decydowania o wyborze swojej ścieżki edukacyjnej, życia zawodowego i kariery;

12. wyraża zaniepokojenie sytuacją kobiet, które mają dzieci i są dyskryminowane w miejscu pracy ze względu na to, że są matkami, a nie dlatego, że wyniki ich pracy odbiegają od wyników osiąganych przez ich kolegów lub koleżanki; apeluje do państw członkowskich o aktywne promowanie pozytywnego wizerunku matek jako pracowników oraz o zwalczanie zjawiska „penalizacji macierzyństwa”, którego istnienie potwierdzono w szeregu badań;

13. wzywa do utworzenia mechanizmów finansowania, które będą motywować do osiągnięcia równej reprezentacji w dziedzinach, w których brak równowagi płci, i podkreśla potrzebę przedstawiania danych w rozbiciu na płeć, aby lepiej zrozumieć sytuację dziewcząt, chłopców, mężczyzn i kobiet, a dzięki temu móc skuteczniej reagować na przypadki nierówności; zwraca się do Komisji o przedstawienie danych, z podziałem na płeć i wiek, dotyczących udziału w programach europejskiej mobilności edukacyjnej, takich jak

Erasmus+, Kreatywna Europa i Europa dla Obywateli;

14. podkreśla, że we wszystkich państwach członkowskich narażenie na ubóstwo i wykluczenie społeczne wśród dzieci jest mocno powiązane z poziomem wykształcenia ich rodziców i opiekunów, w szczególności matek, a także z sytuacją ich rodziców na rynku pracy, warunkami społecznymi oraz usługami wsparcia dla rodziny oferowanymi przez państwo; podkreśla, że brak wykształcenia jest głównym czynnikiem narażającym dzieci na ubóstwo i wykluczenie społeczne; zauważa, że wiele czynników rodzinnych – brak stabilizacji i tryb życia rodziny, samotne wychowywanie dzieci, słabe warunki bytowe, problemy ze zdrowiem fizycznym lub psychicznym oraz przemoc w domu – może ponadto zwiększyć prawdopodobieństwo przedwczesnego porzucenia nauki przez młodych ludzi;

15. wzywa Komisję i państwa członkowskie do inwestowania w kształcenie formalne i nieformalne oraz w programy uczenia się przez całe życie, aby zwalczać ubóstwo i zwiększać reprezentację kobiet w tradycyjnie zdominowanych przez mężczyzn dziedzinach takich jak nauki ścisłe, technologia, inżynieria, matematyka i przedsiębiorczość, które uwzględniałyby pozytywne wzorce ról kobiecych oraz sieci wzajemnego wsparcia mentorskiego, umożliwiając tym samym przełamywanie stereotypów i uprzedzeń;

16. podkreśla, że ubóstwo może mieć wpływ na świadomy lub nieświadomy wybór zawodu przez chłopców i dziewczęta ze względu na czynnik pieniężny; przypomina w związku z tym o istotnej roli zespołów pedagogicznych w doradzaniu rodzinom, w jaki sposób umożliwić chłopcom i dziewczętom pełne wykorzystanie własnego potencjału, pomagając im dokonać właściwych wyborów w zakresie kształcenia;

17. wskazuje na znaczenie sportu jako narzędzia kształcenia charakteru oraz przekaźnika wartości służącego przezwyciężaniu przesądów i stereotypów, które uniemożliwiają kobietom i mężczyznom rozwijanie się na miarę własnych oczekiwań i indywidualnych możliwości;

18. wzywa państwa członkowskie do poświęcenia większej uwagi znaczeniu, jakie ma dobra edukacja fizyczna skierowana do obu płci, i proponuje, aby opracować strategie niezbędne do realizacji tego celu;

19. przypomina o znaczeniu edukacji za pomocą sportu i o potencjalnej wartości sportu w pomaganiu młodym ludziom znajdującym się w niekorzystnej sytuacji społecznej wejść na właściwą drogę, oraz zwraca się do państw członkowskich i organów sportowych, aby promowały politykę czystej gry przy okazji zawodów sportowych;

20. przypomina w szczególności, że dzieci migrantów i uchodźców, zarówno chłopcy jak i dziewczynki, mają prawo się kształcić, co stanowi jeden z priorytetów europejskich społeczeństw; podkreśla w związku z tym, że w świetle utrzymującego się kryzysu migracyjnego należy pilnie podjąć środki w dziedzinie kształcenia migrantów zarówno na szczeblu UE, jak i na szczeblu krajowym; podkreśla, że edukacja stanowi klucz do integracji i szans na zatrudnienie oraz że niesprostanie temu wyzwaniu przez krajowe systemy oświaty może prowadzić do dalszej segregacji kulturowej i do pogłębienia się podziałów społecznych; przypomina, że kwestie biurokratyczno-administracyjne, związane z uznaniem statusu uchodźcy, nie mogą utrudniać dostępu do kształcenia o

odpowiednim standardzie, zarówno w obozach dla uchodźców, jak i w miastach przyjmujących;

21. przypomina, że migrantki i dzieci należą do najsłabszych grup, silnie zagrożonych wykluczeniem ekonomicznym i społecznym ze względu na ograniczony dostęp do świadczeń podstawowej opieki zdrowotnej i godziwych warunków mieszkaniowych;

22. podkreśla znaczenie aktywnego angażowania się mężczyzn i chłopców w kwestie równości płci, a także zwraca uwagę, że programy kształcenia formalnego i nieformalnego oraz uczenia się przez całe życie poświęcone równości płci należy również kierować do chłopców i mężczyzn, aby pomóc przezwyciężyć wykluczenie społeczne i dyskryminację, które pogłębiają ubóstwo kobiet;

23. podkreśla, że polityka edukacyjna realizowana, aby zająć się problemami na styku kwestii równości płci i ubóstwa, musi szczególnie uwzględniać sytuację kobiet i grup doświadczających dyskryminacji z wielu przyczyn jednocześnie;

24. podkreśla, że chłopcy dwukrotnie częściej niż dziewczynki opuszczają szkołę z niskimi kwalifikacjami lub bez żadnych kwalifikacji, lecz wydaje się, że to okoliczności ekonomiczno-społeczne pozwalają lepiej przewidzieć sytuację i osiągnięcia pod względem wykształcenia niż sama płeć, dlatego też zapewniając szanse na wykształcenie wysokiej jakości dla wszystkich, należy się skupić na wyzwaniach społeczno-gospodarczych, i zwraca się o udzielenie odpowiedniego wsparcia pedagogicznego, aby zmniejszyć te dysproporcje;

25. podkreśla znaczenie kształcenia się przez całe życie, aby dać nowe szanse dorosłym, którzy musieli wcześnie porzucić naukę lub tym, którzy początkowo wybrali ścieżkę kształcenia, która nie pozwoliła im wykorzystać swojego potencjału lub zrealizować swoich pragnień;

26. wzywa Komisję i państwa członkowskie do zapewnienia dostępu do programów szkolenia zawodowego przeznaczonych dla młodzieży i dorosłych oraz do promowania tych programów; przypomina, że Europejski Fundusz Społeczny dzięki finansowaniu polityki szkoleń odgrywa istotną rolę, ponieważ pomaga ludziom znaleźć zatrudnienie, i wzywa państwa członkowskie oraz władze lokalne, aby zachęcały do korzystania z tego funduszu;

27. podkreśla rolę, jaką w tym zakresie odgrywają stowarzyszenia wolontariuszy i trzeci sektor, oraz wzywa państwa członkowskie do wspierania ich działań; przypomina o szerokim udziale kobiet w sektorze wolontariatu, w tym w dziedzinie kształcenia, oraz we wspieraniu i zwiększaniu możliwości kształcenia np. dzieci uchodźców i dzieci potrzebujących;

28. przypomina, że kryzys, jaki rozpoczął się w 2008 r., zahamował postępy kobiet, posiadających takie samo wykształcenie jak mężczyźni, na rynku pracy i ich integrację na tym rynku; zwraca się do Komisji o poczynienie kroków, aby zapewnić równość karier zawodowych i tym samym zapobiec spowolnieniu karier zawodowych oraz ubożeniu kobiet; wzywa, z myślą o zwiększeniu liczby kobiet we wszystkich sektorach działalności rynku pracy i zapewnieniu równych szans, do wprowadzenia specjalnych środków wsparcia, które pozwolą kobietom łączyć pracę z kształceniem, a jednocześnie dzielić

obowiązki rodzinne ze swoimi małżonkami;

29. utrzymuje, że udział dziewcząt w życiu szkolnym jest warunkiem wstępnym w zapobieganiu przedwczesnemu opuszczaniu szkoły, ponieważ dziewczęta zdobywają pewność siebie, jeżeli mają możliwość czynnego dokonywania pozytywnych zmian we własnym życiu lub w życiu innych osób; zauważa, że zaangażowanie dziewcząt może też pomóc zmienić społeczne postrzegania zdolności dziewcząt oraz dostrzec w nich obywatelki i czynne członkinie społeczeństwa, jeżeli chodzi o obronę praw indywidualnych;

WYNIK GŁOSOWANIA KOŃCOWEGO W KOMISJI OPINIODAWCZEJ

Data przyjęcia	25.1.2016
Wynik głosowania końcowego	+: 24 –: 4 0: 0
Posłowie obecni podczas głosowania końcowego	Isabella Adinolfi, Andrea Bocskor, Louise Bours, Nikolaos Chountis, Silvia Costa, Mircea Diaconu, Damian Drăghici, Jill Evans, María Teresa Giménez Barbat, Giorgos Grammatikakis, Petra Kammerevert, Rikke Karlsson, Andrew Lewer, Svetoslav Hristov Malinov, Curzio Maltese, Stefano Maullu, Luigi Morgano, Michaela Šojdrová, Yana Toom, Helga Trüpel, Sabine Verheyen, Julie Ward, Bogdan Brunon Wenta, Bogdan Andrzej Zdrojewski, Milan Zver
Zastępcy obecni podczas głosowania końcowego	Eider Gardiazabal Rubial, Dietmar Köster, Zdzisław Krasnodębski, Ernest Maragall, Algirdas Saudargas
Zastępcy (art. 200 ust. 2) obecni podczas głosowania końcowego	Gabriel Mato, Jaromír Štětina

WYNIK GŁOSOWANIA KOŃCOWEGO W KOMISJI PRZEDMIOTOWO WŁAŚCIWEJ

Data przyjęcia	19.4.2016
Wynik głosowania końcowego	+: 25 –: 2 0: 4
Posłowie obecni podczas głosowania końcowego	Maria Arena, Catherine Bearder, Beatriz Becerra Basterrechea, Malin Björk, Vilija Blinkevičiūtė, Anna Maria Corazza Bildt, Viorica Dăncilă, Iratxe García Pérez, Anna Hedh, Teresa Jiménez-Becerril Barrio, Elisabeth Köstinger, Agnieszka Kozłowska-Rajewicz, Angelika Mlinar, Maria Noichl, Marijana Petir, Pina Picierno, João Pimenta Lopes, Terry Reintke, Jordi Sebastià, Michaela Šojdrová, Ernest Urtasun, Jadwiga Wiśniewska, Anna Záborská, Jana Žitňanská
Zastępcy obecni podczas głosowania końcowego	Rosa Estaràs Ferragut, Kostadinka Kuneva, Constance Le Grip, Evelyn Regner, Marc Tarabella
Zastępcy (art. 200 ust. 2) obecni podczas głosowania końcowego	Julia Reid, Marco Zanni

GŁOSOWANIE KOŃCOWE W KOMISJI PRZEDMIOTOWO WŁAŚCIWEJ W FORMIE GŁOSOWANIA IMIENNEGO

25	+
ALDE	Catherine Bearder, Beatriz Becerra Basterrechea, Angelika Mlinar
EFDD	Marco Zanni
GUE/NGL	Malin Björk, Kostadinka Kuneva, João Pimenta Lopes
PPE	Anna Maria Corazza Bildt, Rosa Estaràs Ferragut, Teresa Jiménez-Becerril Barrio, Agnieszka Kozłowska-Rajewicz, Elisabeth Köstinger, Constance Le Grip
S&D	Maria Arena, Vilija Blinkevičiūtė, Viorica Dăncilă, Iratxe García Pérez, Anna Hedh, Maria Noichl, Pina Picierno, Evelyn Regner, Marc Tarabella
VERTS/ALE	Terry Reintke, Jordi Sebastià, Ernest Urtasun

2	-
EFDD	Julia Reid
PPE	Michaela Šojdrová

4	0
ECR	Jadwiga Wiśniewska, Jana Žitňanská
PPE	Marijana Petir, Anna Záborská

Objaśnienie używanych znaków:
+ : za
- : przeciw
0 : wstrzymali się